

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2014. gada 22. novembris - 28. novembris

Nr. 44 (1366)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

JĀNIS KUKAINIS

PBLA priekšsēža Jāņa Kukaiņa svētku apsveikums

Sargāsim savu tēvu zemi!
Kopš Latvijas neatkarības pasludināšanas 1918. gada 18. novembrī Latvija un latviešu tauta ir pieredzējusi dažādus nozīmīgus un liktenīgus vēstures pagriezienus, un daudziem no tiem šogad aprit apaļa gadskārta.
Šogad aprit 75 gadi kopš Molotova-Ribentropa pakta parakstīšanas, kad divas lielvaras ar šo paktu slepeni sadalīja ietekmi Eiropā un izlēma Baltijas valstu likteni nākamajos piecos gadu desmitos. Šogad aprit 70 gadi, kopš mūsu vecāki un daudzos gadījumos mēs paši Otrā pasaules kara izskaņā, tuvojoties padomju okupācijas armijai, bijām

spiesti pamest Latviju. Pirms 25 gadiem krita Berlīnes mūris, reizē ar to krita dzelzs priekšskars, un drīz pēc tam sabruka Baltijas valstis okupējusi Padomju Savienība. Pirms desmit gadiem, kļūstot par pilntiesīgu Eiropas Savienības un NATO dalībvalsti, Latvija svinēja simbolisku, pilntiesīgu atgriešanos Rietumu pasaulē.
Šobrīd mēs atkal esam vēsturisku notikumu krustcelēs, kad Latvijas kaimiņu reģionos aktīvējusies cīņa par varu un ietekmi, novērojami centieni graut neatkarīgu valstu teritoriālo integritāti un suverēno varu. Latvijas Neatkarības dienas noskaņās aicinu ikvienu tautieti brīvā pa-

saulē vērsties pie savas mītnes zemes valdības, paužot satraukumu par Krievijas agresiju Eiropā, un aizstāvēt Latvijas valsts drošību. Jāatceras, ka mūsdienās pakļaut kādu valsti iespējams ne tikai militāri, bet arī ekonomiski un informatīvi.
Šajā Latvijai kritiskajā laikā aicinu ikvienu tautieti sniegt atbalstu Latvijas ekonomiskai stabilitātei un tautsaimniecības izaugsmei, palīdzot jaunu eksporta tirgu atrašanās un ārvalstu investīciju piesaistē. Aicinu ar vēstulēm, publikācijām un publiskām akcijām kliegt Kremļa propagandas radītos mītus par Baltijas valstu vēsturi un šī brīža

notikumiem reģionā. Kopīgiem spēkiem mums jāturpina latviskās izglītības programmas ārpus Latvijas un, reformējot vēlēšanu sistēmu, jāveicina ārzemēs dzīvojošo latviešu patriotu aktīvāka līdzdalība Latvijas politiskajos procesos.
Kā mūsu senči demonstrēja drosmi, pasludinot Latvijas neatkarību 1918. gada 18. novembrī un izcīnot to Brīvības cīņās, tā mums un nākamām paaudzēm šī brīvība ir jānosargā. Vienreiz to esam uz laiku zaudējuši. Otrreiz to vairs nevaram atļauties.
Dievs, svētī Latviju!

Jānis Kukainis

Latvijas Valsts svētkus piemin vismaz 23 pasaules valstīs

(3. lpp.)

Rīgā ierodas ES ārpolitikas un drošības jautājumu Augstā pārstāve Federika Mogerīni

(3. lpp.)

No Krievijas "par spiegošanu" izraidīts Latvijas 10. Saeimas deputāts

(4. lpp.)

Mūzikls "Eslingena" koncertzālē Rīga

(4. lpp.)

Ir milzu teātris šī pasaule

(7. lpp.)

Londonas Latviešu skolai - 65!

(9. lpp.)

VIJA ZUNTAKA BĒRZIŅA
PBLA KF priekšsēde

PBLA KF apbalvojumi 2014. gadā

GODA BALVA
Intai Purvai Kanadā Speciāla goda balva par izcilu mūža darbu latviešu kultūras veicināšanā
Dainai Grosai Austrālijā par sekmīgu darbu ārpus Latvijas skolu nodrošināšanā un skolotāju sagatavošanā (Paidagoģijas nozare)

GODA DIPLOMS
Mārai Simsoni Kanadā par ilggadēju radošu darbu tautas-

deju nozarē (Tautas un mākslas deju nozare)
Andrim Leimanim Kanadā par mūža ieguldījumu tēlotājmākslā (Tēlotājas mākslas nozare)

ATZINĪBAS RAKSTS
Aivaram Sinkam Anglijā par publikāciju *Trimdas dziesmu svētku tradīcija Eiropā (2013)* un rakstiem preses izdevumos (Preses nozare)

Ingunai Miezei Īrijā par latviešu iecelotāju Īrijā dzīves un norišu dokumentēšanu (Preses nozare)

Laimai Ozolai Īrijā par darbību latviešu identitātes saglabāšanā (Preses nozare)

Pēterim Zariņam Kanadā par ilggadēju latviešu klaviermūzikas atskaņošanu un populārizēšanu Kanadā un ASV (Mūzikas nozare)

Dacei Micānei Zālītei ASV par lugu *Kur meklēt Šambalu*, par veiksmīgu darbību jaunatnes teātra nozarē un kultūras sarīkojumu izkārtošanā, par referātiem un publikācijām periodikā (Teātra nozare)

Verai Mednei ASV par augstākās kvalitātes sasniegumiem aušanas mākslā (Lietiskās mākslas nozare)

11. NOVEMBĀRĀ VAKARĀ DAUGAVMALĀ

Foto: Imants Urtāns

Foto: Imants Urtāns

Foto: Imants Urtāns

9 770934 167501 8 44

Korporācija Imeria svin 90 pastāvēšanas gadus

FIL! INGRĪDA BITE (IMERIA)

Šī gada 8. novembra vakarā studenšu korporācijas Imeria Anglijas kopa lieliski nosvinēja savas korporācijas apaļos 90 gadu dibināšanas svētkus. Svētku svinēšana notika latviešu mājā „Straumēnos”, kur pulcējās gan Anglijas kopas imerietes, gan arī imerietes no Latvijas; kopā ar viesiem šai vakarā piedalījās 81 svinētājs.

Viesus sagaidīja ar glāzi dzirkstoša vīna un gardiem siltiem pīrādziņiem. Gaidot programmas sākumu, viņi varēja pakavēties pie ekrāna, kurā nepartrauktā virknē rādīja uzņēmumus no Imerias agrīniem dibināšanas laikiem Latvijā līdz pat nesenam laikam.

Māc. Eliza Zikmane ievadīja vakara norisi ar svētbīdi. Filistre Ilze Lee, korp. Imeria Anglijas kopas Seniore, uzrunāja vakara viesus. Sekoja iespaidīga apsveikumu virkne ar laba vēlējumiem Imerias turpmākajai darbībai.

Daudzi no viesiem ik pa pieciem gadiem rēgulāri piedalījušies Imerias lielākajos svētkos, turklāt arī finansiāli atbalstot kādu jubilejas gadā izvēlētu labdarības mērķi. Pirms pieciem gadiem ziedotais pamatkapitāls ir devis iespēju dibināt korp. Imeria Anglijas kopas Vitolu

fonda stipendiju. Stipendijas saņēmēja Agnese Katlapa bija atbraukusi no Latvijas piedalīties korporācijas 90 gadu dibināšanas jubilejas vakarā un savā apsveikuma runā sirsnīgi pateicās klātesošiem par atbalstu viņas četriem studiju gadiem. Stipendiāte šovasar ieguva bakalaura gradu Rīgas Tehniskajā universitātē medicīnas inženieru un fizikas speciālitātē.

Ar Agneses Katlapas apsveikumu beidzās jubilejas oficiālā daļa, un viesi pulcējās uz kopfotografēšanos. Sekoja īpaši aizraujošs Reiņa Zariņa klavierkoncerts. Reinis Zariņš ir viens no Latvijas vizcilākajiem jauniem koncertpianistiem un divkārtējs Lielās mūzikas balvas ieguvējs (2012. un 2013. g.). Šobrīd dzīvo Londonā, Reinis Zariņš tomēr spēja savā ļoti aizņemtajā kalendārā pieņemt imerietu aicinājumu bagātināt programmu ar izcilu koncertu. Noklausījāmies latviešu komponistu Jāzepa Vītola, Jāņa Ivanova, Imanta Zemzara un Pēterā Vaska skaņdarbus.

Pēc koncerta viesus lūdza pavigrināt prātus, atbildot uz viktorīnas jautājumiem. Pie katra atsevišķa galda sēdošie viesi „pārvērtās komandā”. Radās jautrs

un manāmi intensīvs sacensības gars; katrs gribēja, lai tieši viņa komandai kristu viktorīnas balva – pudele šampanieša. Garīgi un kultūrāli stiprināti, viesi mīlojās pie latviešu gaumē brīnišķīgi un bagātīgi klāta aukstā

galda, par kušu sirsnīgi pateicāmies „Straumēnu” virtuves darbiniekiem, it īpaši Ligitai Krievs. Vakars iepriecināja gan ar svinīgo daļu, gan koncertu, gan arī ar sadziedāšanos pēc tam. Ziedojuši, ko Anglijas kopas ime-

rietes saņēma šajos 90 gadu pastāvēšanas svētkos apsveikumu laikā, tiks tālāk nodoti Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā Izglītības fondam.

Vivat Crescat Floreat Imeria in Aeternum!

Par godu Latvijas proklamēšanas 96. gadadienai Nīderlandē notiek svinīgi sarīkojumi

Par godu Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienai 18. novembrī Nīderlandes ziemeļos, Vēndāmas (*Veendam*) pilsētā, notika Latvijas proklamēšanas gada atceres svinībām veltīts sarīkojums. Vēnkoloniālajā kultūrvēstures muzejā (*Veenkoloniaal Museum*) Vēndāmā tā direktors Hendriks Hahmers (*Hendrik Hachmer*) nolasīja lekciju „Latvija – Groningena – krasta pieredze starpkaru laikā”.

Vēstniecībai izveidojusies lieliska sadarbība ar Vēnkoloniālo muzeju un tā direktoru Hendriku

Hachmeru. Viņš rēgulāri viesojas Latvijā, kur arhīvos pēti dokumentus par Latvijas, Nīderlandes un citu Hanzas savienības valstu un pilsētu notikumiem pagātnē un vēsturisko attīstību. H. Hachmers ir arī vairāku grāmatu autors un liels Latvijas cildinātājs un reklamētājs Nīderlandē. Vēnkoloniālajā muzejā ir pat īpaša Rīgas istaba, kur apskatāmi vēsturiski materiāli, dažādi priekšmeti un dokumenti no Hanzas kuģošanas laikiem. Muzejam izveidojusies laba sadarbība ar Jūrmalas un Ogres pilsētas muzejiem un Mencendorfa namu.

Savukārt 22. novembrī Vēndāmas Mākslas mājā (*Huis voor de Kunst*) notiks koncerts, kurā muzicēs solistes no Latvijas – koklētāja Dina Liepa un vijolniece Lauma Bērza. Viņas vada tradicionālās latviešu mūzikas nodarbības Rīgas Skolēnu pilī.

23. novembrī Amsterdamā norisināsies Nīderlandes Latviešu biedrības „Latvija” un Latvijas vēstniecības Nīderlandē kopīgi organizētās Latvijas proklamēšanas 96. gadadienas svinības. Plānots, ka šo sarīkojumu apmeklēs vairāk nekā simt Latvijas

valstspiederīgo, kas dzīvo, studē vai strādā Nīderlandē, kā arī viņu ģimenes locekļi un draugi. Visi kopā ar mājiniekiem svinēs Latvijas svētkus, pārrunās Latvijā notiekošo, iepazīsies ar tautiešiem. Tautieši savukārt izmantos iespēju tikties ar Latvijas vēstnieku Nīderlandē Māri Klišanu un vēstniecības darbiniekiem, lai pārrunātu politiskās un ekonomiskās aktualitātes un noskaidrotu, kādi konsulārie pakalpojumi saņemami vēstniecībā.

Svinībās svētku uzrunu teiks biedrības priekšsēde Melita

Hartgers-Rumberga, un klātesošie videofilmā noskatīsies Latvijas Republikas prezidenta Andra Bērziņa uzrunu un kopīgi dziedās Latvijas Valsts himnu. Klātesošos ar koncertu priecēs Nīderlandes latviešu jauktais koris „Ziemeļjūra”. Apmeklētāju bērni aicināti iesaistīties kopdziedāšanā ar bērnu ansambli un labāk iepazīt latviešu tautasdziesmas, iet rotaļās un sarunāties latviski. Arī šogad vēstniecība sarīkojumu atbalsta ar rudzu maizi, saldumiem un spirdzinājumiem.

HARIJS VALDMANIS

Latvijas Valsts 96. gadadienas sarīkojumi Oslo

Svētkus ievadīja Latviešu biedrība Norvēģijā ar Lāčplēšu dienas vakaru 11. novembrī Latvijas vēstniecības telpās. Sarīkojumu sirsnīgā noskaņā vadīja biedrības valdes priekšsēde Ieva Melbārde. Kopdziesmas no strēlnieku kara-gaitām un Brīvības cīņu laikiem, mainoties ar dzejas lasījumiem, lika īsti izjust, ko šī diena mums

viesiem nozīmē. Vakara nobeigumā, kā ik gadus, dalībnieki vēstniecības pagalmā iedēdzināja svecītes cīnītāju piemiņai.

Valsts svētku sarīkojums notika 15. novembrī. To rīkoja Kultūras biedrība *Norge-Latvija* sadarbībā ar Latvijas vēstniecību un Latviešu biedrību. Sarīkojums bija kupli apmeklēts. To ievadīja

vietējās Kastana skoliņas bērnu priekšnesums.

Svētku runu teica Agnese Cimdiņa – padomniece Norvēģijas vēstniecībā Latvijā. Saturīgā uzrunā Latvijas vēstnieks Indulis Ābelis vērsa klātesošo uzmanību uz pašreizējo situāciju Eiropā un Latvijā.

Pēc vēstnieka uzrunas kopīgi

dziedājām Latvijas un Norvēģijas himnu. Sekoja dziedoņa Igo koncerts kopā ar Aivaru Hermani, ģitara, un Juri Kristonu, taustiņinstrumenti. Koncerta moto „Debesis karstas”. Pēc koncerta vakara dalībnieki varēja spirdzināties ar malku Rīgas šampanieša un pašu sanestiem „groziņiem”.

Pēc tam savu sniegumu rādīja tautasdeju kopa „Ziemeļmeita”. Vēlāk Igo ar saviem līdzmūzikantiem gādāja par deju mūziku un sadziedāšanos. Lielisks vakars!

Valsts svētku sarīkojumi beidzās ar vēstnieka Induļa Ābeļa rīkoto pieņemšanu 20. novembra pēcpusdienā Oslo.

13. novembrī Latvijas vēstniecībā Portugālē svinēja Latvijas Valsts proklamēšanas 96. gadadienu, pulcējot svētku viesus uz brāļu Petrausku koncertu un svinīgo pieņemšanu Lisabonas kultūras centrā *Palacio Foz*. Ievērojamā, mākslinieciski spožā Latvijas kon-

certdueta – brāļu Oskara un Raimonda Petrausku saksofona un klavieru ansambļa atskaņojumā viesi varēja iepazīt īpaši Valsts svētkiem sagatavoto repertuāru.

Uzrunājot klātesošos svētku viesus, Latvijas vēstniece Portugālē Alda Vanaga atgādināja

Latvijas valsts dzimšanas laiku pirms 96 gadiem un Latvijas valsts veidotāju drosmi un pašreizējā dzīvi. Vēstniece uzsvēra Latvijas tautas spēju vairāk nekā pirms 20 gadiem miermīlīgi atbrīvoties no okupācijas varas, piebilstot - varam būt lepnī, ka

šī Latvijas tautas spēja ir iedvesmojusi citas tautas un valstis. Latvijas vēstniece īpaši izcēla Latvijas dalību Eiropas Savienībā un NATO, kas šodien ļauj drošāk raudzīties nākotnē un stāties preti aktuālajiem drošības izaicinājumiem Eiropā un pa-

saulē.

Svinīgajā sarīkojumā piedalījās Portugāles valdības un dažādu institūciju pārstāvji, diplomātiskā korpusa, akadēmisko aprindu, sabiedrisko un kultūras organizāciju pārstāvji, uzņēmēji un Portugālē dzīvojošie latvieši.

Portugālē Latvijas Valsts svētkus svin ar koncertu un svētku pieņemšanu

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valkā atklāj pieminēkli Kārlim Ulmanim

15. novembrī Valkā, Lugažu laukumā, atklāja pieminēkli pirmajam Latvijas Ministru prezidentam Kārlim Ulmanim. Svinīgu uzrunu teica Valkas novada domes priekšsēdis Vents Armands Krauklis, stāstot par vēsturiskajiem notikumiem, kuri iniciējuši nepieciešamību Kārļa Ulmaņa pieminēkli uzstādīt tieši Valkā.

Pieminēkļa atklāšana

Nozīmīgajā ceremonijā piedalījās arī eksprezidenti Guntis Ulmanis un Valdis Zatlers, uzrunas teica ZZS priekšsēdis Augusts Brigmanis un Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdis Guntis Gailītis. Spēka vārdus klātesošajiem sacīja Vera Gribača-Valtere. Pieminēkli iesvētīja Valkas Lugažu ev. lut.ērāņu draudzes mācītājs Gints Polis.

Godina Lāčplēša Kara ordeņa kavalierus un Latvijas diplomātus

11. novembrī, Lāčplēša dienā, Vašingtonas Rokkrikas kapsētā (*Rock Creek Cemetery*) notika Vašingtonas Daugavas Vanagu organizācijas izkārtots svinīgs sarīkojums, lai godinātu tur apglabātos Lāčplēša Kara ordeņa kavalierus un Latvijas diplomātus.

Latvijas vēstnieks ASV Andris Razāns uzrunā klātesošajiem uzsvēra, ka Pirmā pasaules kara traģiskajos notikumos latvieši ar drosmi un pašizliecību guva iespēju izveidot savu valsti. Šī varonība un turpmākie Latvijas patriotu centieni spēcīnāt savu valsti ir piemiņa, ko saglabājam un atceramies 11. novembrī.

Andris Razāns noliek ziedus pie diplomāta Jūlija Feldmaņa un pirmā atjaunotās Latvijas vēstnieka ASV Anatola Dinberga atdusas vietas

Latvijas Valsts svētkus svin vismaz 23 pasaules valstīs

Latviešu kopienās ārpus Latvijas par godu Latvijas Republikas proklamēšanas dienai šogad notika vairāk nekā 100 svētku sarīko-

jumi vismaz 23 pasaules valstīs. Latvijas dzimšanas dienas svinības notika ASV, Apvienotajos Arabu Emirātos, Austrālijā, Austrijā, Beļģijā, Dānijā, Francijā, Grieķijā, Igaunijā, Islandē, Itālijā, Īrijā, Jaunzēlandē, Kanādā, Krievijā, Lielbritānijā, Luksemburgā, Nīderlandē, Norvēģijā, Somijā, Ungārijā, Vācijā, Zviedrijā un citur.

Kā ierasts, pie latviešiem ārzemēs ciemojās pazīstami mākslinieki no Latvijas. Valsts svētku sarīkojumā Oslo skatītājus un klausītājus priecēja mūziķis Igo ar koncertprogrammu "Debesis karstas", Latviešu biedrībā "Zvaigznīte" Omskā koncertēja Latvijas Nacionālās operas solists Armands Siliņš un pianiste Līga Kārklīņa, Stokholmā runu teica dzejniece Māra Zālite, Kopenhāgenā dziedāja Viru koris *Gaudeamus* utt.

Par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 96. gadadienai

14. novembrī Latvijas vēstniecība Krievijā rīkoja svētku pieņemšanu par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 96. gadadienai. Uz pieņemšanu, kas notika Valsts Puškina muzejā, bija aicināti diplomāti, Krievijas valsts amatpersonas, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji, uzņēmēji, kultūras nozares un diasporas pārstāvji.

Svinīgajā sarīkojumā Latvijas

Republikas vēstniece Astra Kurme pasniedza ilggadējai vēstniecības Maskavā Svētdienas skolas vadītājai Gunai Golubai Latvijas Valsts augstāko apbalvojumu – Triju Zvaigžņu ordeni, iecelot viņu par Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri (*attēlā*). Guna Goluba apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeni par nopelniem Latvijas valsts labā – ilggadējo, nesavtīgo un nozīmīgo ieguldījumu latviešu kultūras un nacionālo vērtību saglabāšanā un stiprināšanā ārpus Latvijas.

Pirmo reizi notiek Latvijas Neatkarības pasludināšanas dienas svinības Limerikā

15. novembrī Limerikā Latvijas vēstniecība Īrijā, Latviešu biedrība Īrijā (LBĪ) un Limerikas Latviešu kopiena organizēja Latvijas 96. gadadienas svētku koncertu teātrī *Millenium Theatre*.

Tā ir pirmā kopīgā Nacionālās dienas svinēšana Limerikā. Uz vēstniecības organizēto pieņemšanu bija aicināts Limerikas pilsētas mērs Maikls Šihans (*Michael Sheahan*), Limerikas sabiedrības pārstāvji un latvieši no visas Īrijas. Svinīgajā valsts svētku sarīkojumā tika pasniegti Ārlietu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas un Pasaules brīvo latviešu apvienības apbalvojumi. Apsveikuma runu teica Latvijas vēstnieks Īrijā Dr. Gints Apals, uzsvērot, ka Latvijas Valsts svētkus svin ne vien cilvēki, bet arī tauta un nācija, kuŗai ir sava valoda, sava kultūra, sava zeme un valsts.

Latvijas Proklamēšanas dienas svinības Latviešu centrā Bērzainē Freiburgā

16. novembrī Latviešu centrā Bērzainē konferencē zālē notika Latvijas Proklamēšanas dienas svinības. Programmā bija Valsts prezidenta Andŗa Bērzīņa uzrunas ieraksts, Daugavas Vanagu Vācijā vārdā valdes referenta Imanta Baloŗa apsveikums, kopīga Latvijas Valsts himnas dziedāšana, Latviešu skolas „Bērzainē” bērnu, vecāku un skolotāju priekšnesumi.

Rīko pieņemšanu par godu Latvijas 96. gadadienai

12. novembrī Latvijas vēstnieks Kanādā Juris Audariņš un viņa kundze Aija Audariņa rīkoja svinīgu Valsts svētku pieņemšanu par godu Latvijas 96. gadadienai.

No kr.: skolotāja Agra Vāgnere, vēstniecības sekretāre Gundega Auziņa, vēstnieks Juris Audariņš, vēstnieka kundze Aija Audariņa, vēstnieka palīgs Jānis Lielāmers, pirmā sekretāre Sanita Ulmane

Svētku sarīkojumu plaši apmeklēja akreditētā diplomātiskā korpusa un Kanadas parlamenta pārstāvji, Kanadas amatpersonas, latviešu kopienas Kanādā pārstāvji, kā arī vēstniecības sadarbības partneri. Audariņš uzrunā uzsvēra Latvijas un Kanadas lieliskās divpusējās attiecības, kā arī cildināja Kanadas izpratni un stingro nostāju par drošības situāciju Austrumeiropā. Vēstnieks pieminēja arī *Baltijas ceļu* 25. gadadienu, kas iezīmēja Latvijas un pārējo Baltijas valstu ceļu uz brīvību un neatkarību.

Kopīgi piemin Pirmajā un Otrajā pasaules karā bojā gājušos karavīrus

11. novembrī Latvijas vēstniece Beļģijā Lelde Lice-Licite kopā ar Cēdelgēmas pilsētas iedzīvotājiem, pašvaldības pārstāvjiem un tās birģermeistaru Patriku Arnū, Vācijas pilsētas Reilas delegāciju, kā arī Eiropas skolas latviešu skolēniem, Latvijas Bruņoto spēku pārstāvjiem NATO un Eiropas Savienībā un latviešu diasporas pārstāvjiem svinīgā ceremonijā Cēdelgēmā pieminēja Pirmajā un Otrajā pasaules karā bojā gājušos karavīrus.

Piemiņas dievkalpojumā Cēdelgēmas baznīcā

Latvijai piemiņas brīdis Cēdelgēmā ir īpaši nozīmīgs, jo pēc Otrā pasaules kara Lielbritānijas kontrolē nodotajā karagūstekņu nometnē Cēdelgēmā bija iemitināti arī liels skaits latviešu karavīru.

Federika Mogerīni Rīgā

Rīgā vizītē bija ieradusies Augstā pārstāve ES ārējās politikas un drošības lietās Federika Mogerīni.

Frederika Mogerīni un Edgars Rinkēvičs // Foto: LETA

Sarunā ar Mogerīni ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs norādīja, ka gaidāmās prezidentūras laikā ES Latvija īpašu uzmanību pievērsīs Austrumu partnerībai – norisēm Ukrainā, Gruzijā, Moldovā, kā arī sadarbības veicināšanai starp ES un Centrālāzijas valstīm. Tomēr jau šobrīd ir jādoma par tālākiem soļiem attiecībā uz notikumiem Austrumukrainā.

Mogerīni atzina, ka pilnīgi paļaujas uz veiksmīgu Latvijas prezidentūru ES, un piebilda, ka viņa personiski rēķinās ar Rinkēviču un Latvijas zināšanām un pieredzi, lai ES būtu efektīvs un globāla dalībniece pasaules notikumos. „ES ir ļoti daudz iespēju, kas patlaban nav izmantotas,” sacīja Mogerīni. „Es rēķinos ar kopīgu darbu. Es būšu ļoti priecīga risināt kopīgus uzdevumus, kas mūs vēl gaida.”

Igaunijas un Lietuvas gaisa telpā ielido Krievijas lidmašīna

Nīderlandes valdība paziņoja, ka 12. novembrī divi Nīderlandes F16 iznīcinātāji (*attēlā*) NATO patrulešanas laikā pārtvēruši Krievijas *Ilyushin* transporta lidmašīnu,

kad tā ielidojusi divu Baltijas valstu - Igaunijas un Lietuvas gaisa telpā.

Pēc pārtveršanas *Ilyushin* apkalpe devusies virzienā uz Krievijas pilsētu Kaļiņingradu. Pēc NATO informācijas, oktobrī tās lidmašīnas pie NATO valstu robežas pamanijušas vairāk nekā 100 Krievijas lidmašīnu. Tas ir trīs reizes vairāk nekā visā 2013. gadā.

Ziedojumi Rīgas Brāļu kapu heraldisko tēlu restaurācijai

Rīgas Brāļu kapu memoriālais ansamblis ar mākslinieciskiem līdzekļiem pausto patriotisko ideju ir Latvijas nacionālais lepnums. Tas ir pirmais šāda veida ansamblis Eiropā. Lāčplēša dienā akcijā saņemti 50 500 telefonziedojumi un ziedojumu lādēs savākti 1015 eiro Rīgas Brāļu kapu heraldisko tēlu - Zemgale un Kurzeme un Strēlnieku bareljefu restaurācijai.

Rīgas Brāļu kapu ieejas vārti

Vaira Viķe-Freiberga par Krieviju un Putinu

Intervijā žurnālam *Sestdiena* Latvijas eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga pauz viedokli, ka Krievija vairs neplāno nopietni apdraudēt Baltijas valstu teritoriālo integritāti. Iestājusies NATO, Latvija ir izlidusi kā karnielis caur adatas aci, jo Vairas Viķes-Freibergas prezidentūras laikā bijušas vairākas situācijas, kad valsts saņēmusi brīdinājumus, ka, turpinot tādā pašā garā, pievienoties NATO nebūs viegli. Pēc Viķes-Freibergas domām, ja savulaik Latvijai nebūtu izdevies pārvarēt visas grūtības, lai iestātos NATO, tad šobrīd tā būtu viegli ievainojama. „Būsim godīgi - mēs būtu nākamie. Bija Gruzija, tad Ukraina, iespējams, rindas kārtībā ir Moldova. Tomēr domāju, ka Baltijas valstu šajā sarakstā vairs nav. Protams, tas nenozīmē, ka pret mums netiks vērstas spiedienu. Manuprāt, šeit var izšķirties - būt vai nebūt NATO. Ticu, ka mūsu sabiedrotie apzinās NATO nozīmi, tāpēc būs gatavi stiprināt aliansi,” sacīja eksprezidente. Jādoma, ka Putins ir pārrēķinājies. Krievijas kārtis nemaz nav tik stiprs, jo jāņem vērā dažādi faktori, piemēram, naftas un gāzes cenas, kas ir grūti prognozējamas. Pašlaik cīņa faktiski notiek divās frontēs - Ukrainā tā diemžēl ir reāla karadarbība ar cilvēku asinīm un zaudētām dzīvībām, bet otra cīņa risinās ekonomiskās ietekmes sfērā.

Savukārt telekompanijas LNT raidījumā *900 sekundes* eksprezidente sacīja, ka „mēs esam tik lielā drošībā, kādā Latvija nekad nav bijusi”. Viņa norādīja, ka mēs nezinām, ko var sagaidīt no Krievijas, bet zinām, ko varam sagaidīt no saviem sabiedrotājiem.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Saeima izveido komisiju

Saeima pieņēma lēmumu "Par parlamentārās izmeklēšanas komisijas izveidošanu par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013. gada 21. novembrī notikušās traģēdijas Zolitūdē cēloņus, un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtosanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā". Komisija izveidota uz divpadsmit mēnešiem pēc 36 deputātu pieprasījuma. parakstus šādas komisijas izveidošanai vāca Saeimas deputāts Arturs Kaimiņš (LRA) kopā ar deputāti Regīnu Ločmeli-Luņovu (*Saskaņa*). Viņiem izdevās savākt nepieciešamos parakstus Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas izveidošanai.

ALA stipendijas ģimenēm un bērniem

The American Latvian Association

14. novembrī Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja Kolonnu zālē Amerikas latviešu apvienības un Latvijas Bērnu fonda sadarbības ietvaros tika pasniegtas stipendijas 11 maznodrošinātām daudz bērnu ģimenēm, 16 studentiem no daudz bērnu ģimenēm, bāreņiem un vienam smagi slimajam bērnam. Stipendijas pasniedza ALA nozares sadarbībai ar Latviju vadītājs Ēriks Krūmiņš, ALA pārstāve Latvijā Astrīda Jansone un LBF vadītājs Andris Bērziņš.

Ukrainai palīdzība no Latvijas

Latvijas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) sadarbībā ar Eiropas Savienības Humanitārās palīdzības un civīlās aizsardzības (ECHO) ģenerāldirektorātu nogādāja Ukrainā humāno palīdzību - deviņus elektrības ģenerātorus. Ukrainas Valsts ārkārtas situāciju dienests šos ģenerātorus nogādās uz Doņeckas un Luhaniskas apgabala atbrīvotajiem rajoniem, lai nodrošinātu infrastruktūras atjaunošanu un elektroapgādes nepārtrauktību valsts un pašvaldību iestādēs - galvenokārt tajās, kurās uzturas bērni.

Jauna mājaslapa

Kopš 2014. gada novembra tīmeklī pieejama jauna mājaslapa bērniem *mazputniņš.lv*. Mājaslapas veidotājs ir Mūzejs un pētniecības centrs *Latvieši pasaulē* (LaPa), kas Latvijā sevi pierādījis ar vairākiem veiksmīgiem projektiem. Līdz šim visvairāk pamanīta bijusi izstāde „Latvieša koferi” Stūra mājā, Rīgā.

Mājaslapas mērķis ir veicināt, lai latviešu valodu un kultūru apgūtu latviešu bērni, īpaši tie, kas dzīvo ārpus Latvijas. Mājaslapas saturs piemērots pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem, kas jau pazīst burtus un ciparus. *Mazputniņš.lv* piedāvā vecākiem kopā ar bērniem it kā rotaļāties vingrināt lasītprasmi un rakstītprasmi.

Mājaslapā pieejamas izdrukājamas lapas ar uzdevumiem un krāsojumiem zīmējumiem, kā arī datorspēles planšetdatoros un viedtālruņos. Datorspēles stāsta par Latvijas zivīm, puķēm, kokiem,

putniem, vēsturi un ģeografiju. Četru datorspēļu pamatā ir latviešu tautas mīkla un vienā latviešu valodas alfabēts.

Mazputniņš bija vienīgais regulārais izdevums bērniem, kas dzīvoja ārpus Latvijas. Tas iznāca no 1959. līdz 1994. gadam ASV un Kanādā. *Mazputniņš.lv* ir žurnāla atdzimšana jaunā veidolā.

Projekta finansiālie atbalstītāji ir Latviešu fonds (LF), Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) Izglītības padome un Amerikas latviešu apvienības (ALA) Izglītības nozare.

No Krievijas „par spiegošanu” izraidīts 10. Saeimas deputāts

No Krievijas izraidīts bijušais Latvijas Saeimas deputāts no *Saskaņas centra* Aleksejs Holostovs, kuŗu Krievijas Federālais drošības dienests (FDD) it kā esot apsūdzējis spiegošanā, vēsti Kremļa telekanālis NTV. Iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis norāda, ka saskaņā ar mūsu rīcībā esošo informāciju Holostova izraidīšana no Krievijas ir notikusi pirms divām nedēļām. NTV sižets var tikt uzskatīts par savlaicīgi sagatavotu informatīvā kara sastāvdaļu.

Atklāta Latvijas prezidentūras ES Padomē kultūras programma

Ar nelielu fragmentu no Artura Maskata jaunās operas „Valentīna” Evijas Martinsones (solo) un Mārtiņa Zilberta (klavieres) atskaņojumā Mākslas muzejā *Rīgas Birža* atklāja Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē publikās diplomātijas un kultūras programmu.

EU2015.LV

Programma rādīs Latviju kā uzticamu sadarbības partneri, kultūras tūrisma galamērķi un augstas profesionālītātes, kultūras sasniegumu izcelsmes un iedvesmas centru un būs lielākā Latvijas kultūras prezentācija pasaulē pēdējo gadu desmitu laikā.

2015. gada pirmajā pusē, kad Latvija būs prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē, Latvijas iedzīvotāji varēs baudīt arī īpašu kultūras programmu – itāliešu mākslas izstādi no februāra līdz aprīlim, Ērika Ešenvalda multimedialās simfonijas „Ziemeļblāzma” pirmatskaņojumu Latvijas Nacionālajā operā 27. aprīlī, fotografiju izstādi „Edvards Šteichens. Portreti” Latvijas Nacionālā Mākslas muzeja izstāžu zālē *Arsenāls* no jūnija līdz augustam un Ziemeļu un Baltijas valstu Dziesmu svētkus no 25. līdz 28. jūnijam.

Kultūras programmu pasaulē reprezentēs sešas tematiskās līnijas: Vienotas Eiropas ideja, Otrā pasaules kara beigas, Ceļš uz laikmetīgo profesionālajā mākslā,

Mākslas žanru sinteze un sabiedrības aktualitāšu integrācija mūzikā, Dziesmu un deju svētki dzintara ceļā, Diasporas iesaistīšana prezidentūrā.

Latviju prezentēs starptautiski atzīti mākslinieki un mākslinieku kopas - *Kremerata Baltica*, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris, Latvijas Radio koris, Raimonds Pauls un Latvijas Radio *Big Band*, *Sinfonietta Rīga*, Valsts akadēmiskais koris *Latvija*.

Rīga 2014 programma Tallinā

Tallinas Melngalvju namā Valsts Akadēmiskais koris *Latvija* mākslinieciskā vadītāja un galvenā diriģenta Māra Sirmā vadībā atskaņoja ciklu „Dzintara ceļš”, ko veido latviešu komponistu dziesmas ar vēsturiskā „Dzintara ceļa” valstu mūsdienā dzejnieku vārsēm.

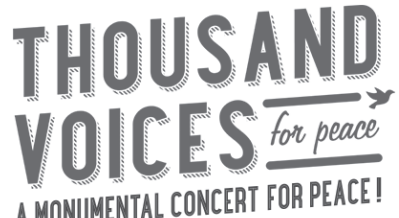

Pēc koncerta notika vēstnieka Juŗa Bones rīkotā pieņemšana, uz kuŗu bija aicināti daudzi Igaunijas sabiedrības pārstāvji, kā arī Tallinas diplomātiskais korpuss.

Valsts akadēmiskā koŗa *Latvija* koncerts, kas bija veltīts arī Latvijas Republikas proklamēšanas 96. gadadienai, bija zīmīgākais notikums Rīgas - 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas programmā Igaunijā. Reklāmējot Rīgu - Eiropas kultūras galvaspilsētu, ar Tūrisma attīstības valsts aģentūras un vēstniecības atbalstu tika izdots ikgadējais laikraksts *Postimees* pielikums „Atpūta Latvijā”. Pielikuma prezentācija vēstniecībā notika 8. maijā.

Koris Balta pārstāv Latviju Beļģijā

No 3. līdz 10. novembrim Rīgas Paidagoģijas augstskolas sieviešu koris *Balta* pārstāvēja Latviju vērienīgā starptautiskā projektā „1000 balsis mieram” (*1000 Voices for Peace*), kas bija veltīts Pirmā pasaules kara upuŗu piemiņai. Grandiozais projekts apvienoja 34 koŗus no 18 valstīm.

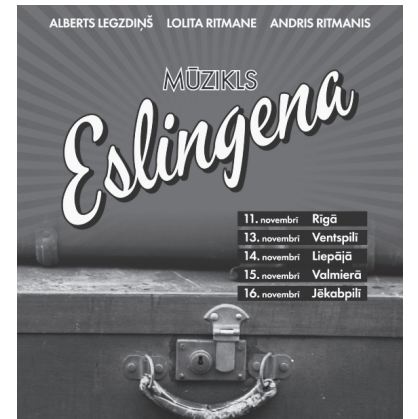
6. novembrī Lēvenē koŗa *Balta* diriģente Māra Marnauza izcili novadīja Kanadas, Ungārijas, Indijas, Maltas, Chorvātijas, Nīderlandes un Latvijas koŗu pirmo kopmēģinājumu Kšištofa Penderecka īpaši šim koncertam pasūtītajam jaundarbam *Dies illa*. 7. novembrī koris viesojās Latvijas vēstniecībā Beļģijā un tikās ar vēstnieci Leldi Līci-Līcīti. Vēstniece uzsvēra, ka „Klātienē dziedāta dziesma ir daudzvērtīgāka par daudzvērtīgāku stāstiem par Latvijas dziedāšanas kultūru,” un aicināja ar lepnumu pārstāvēt mūsu izcilās kopdziedāšanas tradīcijas Beļģijā.

Baku demonstrē Jāņa Norda filmu „Mammu, es tevi mīlu!”

Azerbaidžānas galvaspilsētā Baku 5. Starptautiskā Eiropas filmu festivāla ietvaros demonstrēja Jāņa Norda filmu „Mammu, es tevi mīlu!” (2013). Filmas dalību festivālā organizēja Latvijas vēstniecība Azerbaidžānā ar bankas *ABLV Bank* finansiālu atbalstu.

Mūzikls „Eslingena” koncertzālē Rīga

Koncertzālē *Rīga* 11. novembrī bija skatāms mūzikls „Eslingena” - mūzikāls stāsts par latviešu dzīvi lielākajā latviešu bēgļu nometnē Dienvidvācijas pilsētā Eslingēnā.

Izrādes afiša

Darba autori ir trimdas latvieši - leģendārais Čikāgas Pieciŗu solists Alberts Legzdiņš, kā arī *Emmy* balvas laureāte Lolita Ritmane un Andris Ritmanis. Lomās - latviešu dziedātāji.

No aizbraucēju skatupunkta

Ar valsts piešķirtā fināncējuma atbalstu nepilnu divu mēneŗu laikā līdz šī gada beigām taps četri televīzijas raidījumi „Piektais novads”. Šajā raidījumā Īrijas latvieŗu dzīvi dokumentēs no aizbraucēju skatupunkta. Raidījuma veidotāji ir ziņu portāla *baltic-ireland* radošā komanda, kas piedalījās Nacionālās elektroniskās plaŗsaziņas līdzekļu padomes un Ārlietu ministrijas izsludinātajā konkursā un projekta realizēšanai ieguva fināncējumu vairāk nekā 11 000 eiro apmēŗā. Šī raidījuma tapšana ir ļoti nozīmīgs notikums ne tikai Īrijā, bet arī citur pasaulē dzīvojošajiem latvieŗiem.

Stāsta par albumu Terra Mariana. 1186 - 1888

Ārlietu ministrijā notika informatīvs priekŗslāŗjums par unikālo albumu *Terra Mariana. 1186-1888*. Par šī izdevuma tapšanu un koncepciju stāstīja viens no albuma zinātnisko komentāru autoriem, Daugavpils universitātes profesors Henrihs Soms.

Albums *Terra Mariana. 1186-1888* atspoguļo kristīgās ticības vēsturi Latvijā un Igaunijā - kādreizējā Livonijā. Albumu izveidoja tikai vienā eksemplārā, ko Baltijas poļu muiŗniecība dāvināja pāvestam Leo XIII 1888. gadā. Albuma veidotāji ir Baltijas ievērojamākie mākslinieki, tajā sniegts bagātīgs vizuālais un tekstuālais materiāls par Livonijas piliem, pilsdrupām, baznīcām, senu, diŗciltīgu dzimtu ģerboņiem, zīmogiem, vēsturiskām personībām. Albuma vienīgais oriģināls glabājas Vatikāna Apustuliskajā bibliotēkā.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

“Vēsturnieks Putins” // Zīmējums: Zemgus Zaharāns

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Vecumdienās Staļinam - "tēvam un skolotājam" - sagribējās kļūt arī "visu zinātņu korifejam": 1950. gada 20. jūnijā avīzē *Pravda* pasauli pārsteidza viņa apcerējums „Marxisms un valodniecības jautājumi”. Pēc Staļina nāves, kad bija iespējams bez bailēm analizēt šī "valodnieka-amatiēra" radošās iedvesmas dzinulus, kļuva skaidrs, ka Kremļa saimnieks, ne jau bez pamata kritizējot pazīstamā lingvīsta prof. Marra vulgāri marksistisko pieeju, kas balstījās uz "šķiru cīņas" kritērijiem, turpināja savu jau ap 1934. gadu iesāktu izrēķināšanos ar marksiski "proletārisko" jebkuŗas zinātnes interpretāciju, pakāpeniski un mērķtiecīgi ieviešot valstī lielkrievu imperismu it visās jomās.

Savā par "ģeniālu" izbazūnētajā traktātā Staļins nepateica nekā jauna. Viņš tikai atgremoja sen zināmos salīdzinošās lingvistikas postulātus un "no sevis" - diletanta tikai pievienoja aplamo pieņēmumu, ka krievu literārā valoda ir cēlusies no Kurskas un Orlas izloksnes.

Vārdu sakot, no mantojuma, ko atstājis Staļins, šis pseudozinātnis-

kais epizods pētniekos izpelnījies tikai ironisku smīnu.

KGB apakšpulkvedis Vladimirs Putins, kas nu jau pusotru gadu desmitu ir kārtējais Kremļa saimnieks, nu sevi iedomājies par vēsturnieku, līdzīgi tam, kā Staļins iekūlās valodniecības aplokā.

Lūk, Maskavas Mūsdienu vēstures muzejā Putins, tiekoties ar jaunajiem zinātniekiem un mācībspēkiem, vērsies pret Nestora chronikā un citos senos rakstos izklāstīto Krievzemes valstiskuma ģenezes aprakstu, ka austrumslavu cilšu virsaiši vērsušies pie Rurika un viņa skandināvu kaŗadraudzes ar lūgumu: "Nāciet un valdiet pār mums, jo mūsu zeme ir gan plaša un dāsna, bet kārtības tajā nav." Tā vis nebija, tagad pašapzinīgi pamāca Putins: tie cilšu virsaiši īstenībā tikai nolīguši tos varjagus (normāņus, skandināvus) par bruņotu apsardzi, un minētais pazemīgais lūgums esot izdomāts, - varjagi tikai vēlāk, izmantojot militāro spēku, uzmetušies par kungiem. Mēs redzam, ka Putins šai jautājumā atgremoj vēlinā Staļina anti-rietumnieciskos uzskatus, kas tika

pausti, cīnoties pret kosmopolitismu.

Vairākas parupjā tonī teiktas "vēsturiskas atziņas" Putins atļāvis, nesen pamācīdams savus klausītājus, kas bija sanākuši Sočas t. s. Valdaja kluba pārrunu ietvaros: "Bet vai tad jūs nezināt, ka pēc Otrā pasaules kaŗa daļa teritoriju tika izdāļāta Ukrainai kā Otrā pasaules kaŗa rezultāts? Daļu nogrieza no Polijas, no Ungārijas, ja nemaldos. Ļvova - kāda tā bija pilsēta, ja ne poliska? Vai tad jūs nezinājāt? Kāpēc jūs man uzdevāt tādu jautājumu? Par to Polijai pielika teritorijas klāt, padzenot vāciešus no vairākiem austrumu apgabaliem. Pajautājiet, tur ir veselas tā saukto padzīto apvienības."

Putins, var manīt, ir bijis uzbudināts, un viņa aprautajos teikumos virmo āprātīgs naidis pret Ukrainu. Pēkšņi Putins kļuvis par dedzīgu Polijas nacionālistu un želo no Silēzijas un Pomerānijas padzītos vāciešus.

Īstenībā Staļins, pēc norunas ar Hitleru iebrukdams Polijā 1939. gada 17. septembrī, gribēja tikai noapaļot savas imperijas teritori-

ju, un rūpes par asinsbrāļiem (*je-dinokrovņije*), Polijas austrumu provinču ukraiņiem, bija tikai izdevīgs iegāns. Tai pašā Ļvovā Staļins nežēlīgi vajāja ukraiņu nacionālistus, un, atkāpjoties no šīs pilsētas 1941. gada jūnija beigās, čekisti apšāva simtiem ukraiņu, kas smaka NKVD cietumos. Un "visu ukraiņu zemju apvienošana vienā valstī" (ieskaitot Galiciju, Bukovinu, Aizkarpatas) bija tikai akcija ar mērķi paplašināt Staļina imperiju - tāpat kā Kēnigsbergas novadu vai Kuruļu salas.

Par šo nikno izvirdumu Putinam varētu aplaudēt gan poļu labējie ekstrēmisti, kas 11. novembrī - valsts svētkos - rikoja nekārtības Varšavā, gan vācu labējie radikāļi no NPD.

Jau pieminētajā sarunā ar Maskavas jaunajiem vēsturniekiem Putins teica, ka nesaskata nekā peļama 1939. gada 23. augusta Molotiva-Ribentropa paktā: "Nopietni pētījumi rāda, ka tādas tolaik bija ārpolitikas metodes. Padomju Savienība parakstīja neuzbrukšanas līgumu ar Vāciju. Ļaudis teica - ak, tas ir slikti. Bet kas tad te

ir slikti, ja Padomju Savienība negribēja kaŗot, - kas te slikti?"

Negribēja kaŗot? Bet iebrukums Somijā 1939. gada nogalē - visai asiņains kaŗš?

Mūsdienu putinisms stipri atgādina vēlino staļinismu. 4. novembrī, kad Krievijas Federācijā tika svinēta t. s. vienotības un saskaņas diena, Putins apmeklēja vērienīgu izstādi, kas bija veltīta Rurikoviču dinastijas valdniekiem - Romanovu priekštečiem. Ekspozīcijā netrūka mājienu, kas senatni saista ar tagadējo Ukrainas krīzi: Ivana Bargā (Jaņa Briesmīgā) valdīšanas laikā, kad plosījās Livonijas kaŗš, esot norisinājusies "pirmā Rietumu pretkrieviskā melu kampaņa". Lūk, Krievijas valsts televīzijas komentārs par šo izstādi: "Eiropieši mēģināja iztēlot Krieviju par mežoniņu un agresīvu barbaru zemi. Galu galā, nebūdami pietiekami stipri, lai ietekmētu mūsu neatkarīgo starptautisko politiku, viņi bija spiesti ķerties pie ekonomiskām sankcijām pret mums, kā tās sauktu tagad."

Valodnieks Staļins, vēsturnieks Putins - abi labi.

KĀRLIS STREIPS

Latvijas jaunā Saeima ir sākusi itin aktīvu un nasku darbību, it īpaši tas sakāms par parlamentāro opozīciju. Jau pirmajās darba nedēļās deputāti savākuši pietiekami daudz parakstu, lai veidotu tā dēvētās **Saeimas izmeklēšanas komisijas** divos jautājumos. Pirmais ir pērn sabrukušais *Maxima* veikals Rīgas Zolitūdes mikrorajonā, kad bojā gāja 54 cilvēki. Otrs ir patlaban lielākoties valsts īpašumā esošās bankas *Citadele* pārdošanas process. Abos gadījumos neko daudz no jaundibinātajām komisijām nevaram gaidīt.

Zolitūdes nelaimē jautājumi ir par to, kas tur izdarīts greizī, un arī par to, kuŗš šai nelaimē būtu vainojams. Pirmajā gadījumā atbilde ir jāsniedz speciālistiem, bet otrā - likuma sargiem. Lasītāji, iespējams, atceras, ka katastrofas rezultātā no amata aizgāja toreizējais valdības vadītājs Valdis Dombrovskis, vismaz tā tas toreiz tika skaidrots. Taču Rīgas amatpersonas, kas tomēr ir vistiešāk atbildīgas par būvatļaujām un tamlīdzīgiem jautājumiem Latvijas galvaspilsētā, no atbildības atkratījās kā vien prazdamas. Pat tās Rīgas domes iestādes vadītājs, kuŗa ir atbildīga par minētajiem procesiem, paziņoja, ka no viņa demisijas nekāda labuma nebūšot, un tāpēc viņš paliksot savā vietā. Aptuveni to pašu pateica ļoti bieži demagoģiskais Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs.

Kas isti noveda pie milzīgās traģēdijas, par to celtniecības speciālistiem nekādu jautājumu nav. Pagājušajā nedēļā kādā Latvijas laikrakstā bija atreferēts kāda lasītāja teik-

tais. Lasītājam un viņa kollēgam mehaniķiem jau otrajā dienā pēc traģēdijas bijis skaidrs, ka nekādā ziņā nedrīkstēja pārzāģētās sijas sastiprināt tikai ar skrūvēm. Likumi ir jāievēro visiem, uz skrūvēm mehanikā neko neveido! Ja arī sijas kaut kādu iemeslu pēc bija jāzāģē, tad būvlaukumā tās obligāti vajadzēja sametināt, pārbaudot ar rentģenu, atjaunojot monolīto variāntu.

Lūk, kā. Vismaz cik man zināms, Saeimā nav neviena deputāta, kas būtu celtniecības speciālists. Ko tad isti komisija domā pārrunāt un spriest?

Ja deputātiem ir padomā noteikt vainīgos, tad tas tomēr nav darbs politiķiem, tas ir darbs policistiem un prokuroriem. Būtība visā Zolitūdes lietā ir tāda, ka acīmredzot kāds nav ievērojis likumu. Latvijā ir raksturīgi, celtniecības uzņēmumiem lielu projektu īstenošanā izmantot daudz apakšuzņēmēju, un ne vienmēr ir gūstama pārlicība, ka tie attiecīgos noteikumus un likumus ievēro tikpat skrupulozi, kā to dara galvenie uzņēmēji. Ja deputātu mērķis ir aplūkot likumu un spriest, vai tajā būtu kaut kas maināms attiecībā uz apakšuzņēmējiem, lai tas tā būtu, taču arī to var darīt citas valsts instances, nav vajadzīga speciāla komisija. Ja mērķis tomēr ir spriest par vainas noteikšanu, tad tā tomēr būtu ne tikai nevajadzīga, bet arī pilnīgi nepamatota iejaukšanās likuma sargu darbā.

Bankas *Citadele* gadījumā var teikt aptuveni to pašu. Iepriekšējā nedēļā Privatizācijas aģentūras per-

sonā Valsts parakstīja līgumu par akciju valsts daļas pārdošanu starptautisku investoru grupai, kuŗas priekšgalā ir investīciju fonds *Ripplewood Holdings* no Amerikas Savienotajām Valstīm. Darījums tik drīz nestāsies spēkā, jo vispirms jāņem atļauja no Latvijas Finanču un kapitāla tirgus komisijas (FKTK), kā arī no attiecīgām instancēm Lietuvā un Šveicē, jo *Citadele* darbojas arī tur. Visticamāk, jaunie īpašnieki banku savā kontrolē pārņems tikai nākamā gada pirmajā ceturksnī.

Bankas pārdošanas process nav izticis bez aizdomu rašanās - galvenokārt tāpēc, ka tas tika turēts lielā slepenībā. Zināmā mērā to var saprast, jo investori, kuŗi piedalījās šai procesā, nevēlējās priekšlaikus atklāt savu identitāti, taču pārāk bieži mūsu valsts politiķāņi slepeno lietas, tādējādi rada aizdomas, ka aizkulisēs notiek kaut kāda bodīte. Šis nebūs tāds gadījums, jo amerikāņu investori tomēr ir ar ļoti augstu reputāciju (viens no tiem ir kādreizējais ASV Federālās rezerves sistēmas vadītājs Pauls Volkers), un tomēr. Jautājumi bijuši arī par cenu, ko investori maksās. Piedāvātie 74 miljoni eiro var šķist ne īpaši liela summa, ja ievērojam faktu, ka *Citadele* tomēr ir pelnoša banka.

Un te nu atkal jājautā - ko isti deputāti vēlas pētīt. Viens no opozīcijas deputātiem apgalvojis, ka procesā redzamas korupcijas pazīmes. Ja tā, tad tas ir jautājums likuma sargiem, kā arī patlaban vārgajam, tomēr joprojām eksistējošam Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (kas jau ir

paziņojis, ka pētīs attiecīgo darījumu), nevis deputātiem. Turklāt neapstrīdama patiesība ir tāda, ka bankas pārdošanu stingri pieprasīja Eiropas Komisija, jo uz valsts iesaistīšanos finanču sektorā Brisele raugās ar visai šķību aci. Tiesa, mūsu valdība kārtējo reizi procesu *nopūdeļēja* līdz pēdējam iespējamam brīdim, taču, ja tas nebūtu nokārtots, EK būtu pārņēmusi bankas pārdošanu savās rokās, un tad nu nebūtu nekādu garantiju par to, kam tā tiek pārdota un par kādu cenu. Ministru kabineta ļaudis priecājās, ka investori nāk tieši no Amerikas, nevis, teiksim, no Krievijas. Var jautāt, kāpēc banku nepārdeva publiski, lai arī Latvijas iedzīvotāji varētu pirkt tās akciju daļas, taču ir noticis tas, kas ir noticis, un arī te nebūt nav saprotams, par ko "gudrās galvas" domā spriest.

Un tomēr jāsaaka - mūsu parlaments vismaz ar kaut ko nodarbojas. Salīdzinājumam varam aplūkot ASV Kongresu. Ne vien Amerikā dzīvojošie zina, ka pirms pāris nedēļām Republikāņu partija svinēja grandiozu uzvaru, tostarp pirmo reizi kopš 2007. gada pārņemot kontroli ASV Senātā.

Tomēr šomēnes un arī decembrī Kongresam būs tā dēvētā "klibās piles" sesija, un te nu Demokrātu partijas pārstāvji uzvedas gaužām divaini. Būtu jādomā, ka pēdējās divās nedēļās, kad viņi vēl kontrolē Kongresa Augšpalātu, viņi lielā steigā izdarīs visu, ko, ļoti iespējams, vairs nebūs iespējams izdarīt pēcāk, kad kontroli būs pārņēmuši pēdējos divos un četros gados absolūti neko nedarījuši republikāņi. Ame-

rikai nu jau pusotru gadu nav galvenā veselības administrātora. Vai minētās sesijas laikā viņu beidzot varētu apstiprināt? Demokrāti ir devuši mājienu, ka varbūt tomēr ne. Vēl nozīmīgāks ir ASV tieslietu ministra amats (*Attorney general*). Prezidents Obama šim amatam ir izvirzījis Loretu Linču - prokurori, visādā ziņā piemērotu amatam. Bet demokrāti iebilst, ka varbūt nebūs īsti laika viņu iztaujāt un tad apstiprināt. Vispār Senātā patlaban kārtu gaida 160 (!) dažādas amatpersonas, kuŗas izvirzītas, bet vēl nav apstiprinātas. Kad tad, ja ne tagad, kad demokrātiem vēl divas nedēļas Augšpalātā ir teikšana?! Neprāts!

Tādi nu politiķāņi mēdz būt visā pasaulē. Viņi vairāk paklausa saviem sponsoriem, un ne tiem vien (minētā veselības administrātoru gadījumā "problēma" ir tāda, ka pret viņu krasi iestājušies Amerikas lielie šaujamoieroču aizstāvji, un to galvenā organizācija Nacionālā Šauteņu asociācija (*NRA*), ir iebiedējusi ne jau republikāņus vien). Ja var kaut ko nedarīt, tad tā ir vieglāk. Taču gan Latvijas, gan arī Amerikas gadījumā tas ir nožēlojami. Izmeklēšanas komisiju vietā mūsu deputāti varētu pievērsties krietni produktīvākām darbībām. Un Amerika bez tieslietu ministra un veselības administrātoru (un veselas stripas citu amatpersonu) nav pilnīga. Tāpēc deputātiem abās okeana pusēs: neniekojieties! Darbojieties! Neviens jūs nav ievēlējis, lai jūs sēdētu klubkrēslā un kasītu nabu. Pie darba!

Nejēdzīgas komisijas

SALLIJA BENFELDE

Latvijas svētku nedēļa ir pagājusi, un katram sirdī palicis kāds brīdis no svētku gaišuma. Mani sildīja rindīņas no Latvijas dzimšanas dienā saņemta apsveikuma, tāpēc gribu ar tām dalīties: „Varbūt vajag apstāties un pamedīt ar liepziedu tējas krūzi rokā pie galda, uz kuŗa deg svece sarkanbalt-sarkanās nokrāsās, un izgaršot maizes rīku, uz kuŗas uzziests mūsu pašu kaņepju sviests. Un izbaudīt Latvijas un Dieva tuvību un mīlestību! Vai vienkārši – kļūt laimīgākiem... Dievs te staigā pa mūsu zemītes virsu un aicina to darīt, jo mēs taču kā nekā dzīvojam uz istas un patiesi svētītas zemes. Tu taču zini, ka senos laikos, kad Dievs dalījis zemi, latvietis aris un nav bijis klāt. Vakarā latvietis gājis pie Dieva un prasījis: „Dievs, bet kur tad mana zeme?” Dievs noplātījis rokas, ka nekas vairs nav palicis, viss izdalīts. Tad nopūtis un sacījis: „Nu labi, latviet, ņem manējo!” Mums tātad tikusi Dieva zeme – visskaistākā pasaulē.”

Arī Ziemsvētki, kas jau sākuši savu lēno gaitu pretī saulgriežiem, priedē ar kādu ziņu – proti, Latvijā, Babītes mežos, izraudzīta Ziemsvētku egle, kuŗa dosies ceļā pa jūru uz Briseli, lai šogad kļūtu par galveno Beļģijas eglī. Latvijā Beļģijas galvenā egle tika izraudzīta, lai iepazīstinātu Beļģijas galvaspilsētas Briseles iedzīvotājus un

tās apmeklētājus ar leģendu par pirmo rotāto Ziemsvētku eglī Eiropā, kuŗas saknes meklējamas Rīgā. No 28. novembra līdz 4. janvārim egle dižosies Briseles Lieļajā laukumā. Tas būs arī atgādinājums par Rīgu – 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētu. Ar Rīgas egles oficiālo atklāšanu sāksies Briseles lielais ziemas festivāls *Plaisirs D'Hiver*, kas ir galvenais publiskais ziemas sezonas notikums Briselē. Tas piedāvā gan Ziemsvētku tirdziņus, gan arī dažādas citas ar ziemu un gada nogales svētkiem saistītas norises. Šogad festivālā piedalīsies arī Latvijas ražotāji, kuŗi līdz pat 4. janvārim Ziemsvētku tirdziņā *Taste Riga. Feel Riga* Svētās Katrīnas laukumā iepazīstinās Briseles iedzīvotājus un tūristus ar saviem ražojumiem.

Starp citu, pēc aptaujas datiem, kuŗu veica *Inbox Polls*, vajadzības gadījumā par savas valsts – Latvijas neatkarību bija gatavi cīnīties 40% aptaujāto. Aptauja arī liecina, ka ar tradīcijām un tikumiem, mūsu sasniegumiem kultūrā, mākslā un sportā lepojas aptuveni katrs otrais respondents. Savukārt visvairāk iedzīvotāju – 63% lepojas ar Latvijas dabu. Novembra sākumā veiktā aptauja atklāj, ka aptuveni katrs piektais respondents pēdējos mēnešos cenšas vairāk izvēlēties Latvijā ražotas preces un pakalpojumus (21%) vai vismaz pievērs

lielāku uzmanību produkta izcelsmes valstij (18%).

Tomēr novembris ir gada tumšākais mēnesis, par kuŗu var sacīt kādreiz Imanta Ziedoņa rakstīto: „Kad gulbji aizlido, tad trešā dienā snigs. Bet grūtākās būs mums šīs dienas trīs. Bez gulbjiem un bez sniega debesīs...” Arī politika neviens vairāk gaismas. Kā zināms, Austrālijā, Brisbanē, notika G20 valstu galotņu sanāksme, kuŗā galvenais jautājums bija G20 dalībvalstu ekonomiskās izaugsmes palielināšana aptuveni par diviem procentiem. Tomēr sanāksmes gaitā lielu uzmanību saistīja diskusijas par Krievijas agresiju Ukrainā. Krievijas prezidents Vladimirs Putins bija spiests uzklaut skarbus savas darbības vērtējumus un atbildēt uz nepatīkamiem jautājumiem, tāpēc viņš sanāksmi pameta, nesagaidījis tās nobeigumu. Atvadu preses konferenci Putins sarīkoja svētdien naktī, kamēr citi līderi brokastoja, un paziņoja, ka dodas prom, jo viņa darba grafiks ir ļoti noslogots un viņš vēloties mazliet pagulēt. Tikmēr Ukrainas Nacionālās drošības un aizsardzības padome Donbasā novērojusi Krievijas armijas un promaskavisko kaujinieku gatavošanos uzbrukumam. Pēdējo nedēļu laikā Krievijas kaŗaspēka ierašanos Ukrainā, Donbasā, ievērojis arī NATO, un

dažādi eksperti jau publiskojuši secinājumus, kas liecina par nopietnu gatavošanos uzbrukumam.

Savukārt Krievijas televīzijas kanāli NTV 16. novembrī tika rādīts sižets par bijušā Latvijas Saeimas deputāta Alekseja Holostova izraidīšanu no Krievijas par spiegošanu. Šis sižets šķita kā melnā humora raidījums – Holostovs 10. Saeimā bija ievēlēts no *Saskaņas centra* un nekad nav slēpis savu prokrievisko nostāju. Sižetā viņš it kā atzīstas, ka „es atrodos Krievijas teritorijā Latvijas specdienestu uzdevumā, kuŗi darbojas (ASV) Centrālās izlūkošanas pārvaldes (CIP) vadībā”. Viņš arī apgalvo, ka svervēts pirms septiņiem vai astoņiem gadiem un izraudzījies segvārdu Glorija, viņa darba uzdevums bijis informācijas vākšana par Krievijas iedzīvotāju, tostarp ierēdņu neapmierinātību ar Krievijas valdību un prezidentu Putinu. Par šo darbu Holostovs esot saņēmis 10 000 rubļu jeb aptuveni 200 eiro. Par to, protams, varētu pasmieties un to stāstīt kā anekdotu, – Krievija spiegošanā notvertu ārzemnieku izraida, nevis apcietina, un par spiegošanu tiek maksāti 200 eiro (aptuveni 249 ASV dolari). Diemžēl tas nav humora raidījums. Iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis skaidro, ka Krievijas specdienestu pa-

ziņojumu un sagatavoto sižeta pieņemumu televīzijas kanāli NTV var uzskatīt par savlaicīgi sagatavotu informatīvā kaŗa sastāvdaļu.

Acīmredzot Krievija turpina savu „krievu pasaules” veidošanas politiku un militārā agresija un meli ir neizbēgama šīs politikas daļa. Protams, ik pa laikam Putins droši vien pateiks kādu cerīgu teikumu un izliksies, ka apsver iespēju rīkoties citādi, taču patiesībā tā ir tikai „ūdens duļķošana”. Ar tādiem uzskatiem par lietu kārtību pasaulē un izpratni par likumu un godu Putins nevar atkāpties no sava uzsāktā ceļa, nevar apstāties un griezties atpakaļ. Putinu var apturēt tikai krievi paši – kad arī viņu mērs būs pilns un kad ipašas misijas apziņas apmātā tauta attapsies bezdibeņa malā. Vai tas notiks drīz? Diez vai, Staļins lielu daļu padomju cilvēku turēja ilgā apmātībā, kas Krievijā joprojām vēl nav pavisam izgaisusi. Protams, kādiem biznesa grupējumiem Putina politika var kļūt par traucēkli lielā mērā, tā ka var notikt mēģinājums viņu kaut kā dabūt pie malas. Lai nu kā, domāju, ka Eiropai un pasaulei vēl labu laiku nāksies rēķināties ar valsti, kuŗa neievēro nekādus likumus un vienošanās un kur tuvojošos Ziemsvētku gaisma nežēlīgu un necilvēcīgu vadoņu sirdis un prātus neskaŗ.

LĀSMA ĢIBIETE

Novembris ir ipašs mēnesis, jo tad svinam Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienu. Tas ir arī laiks, kad tiekam lutināti ar daudzām dažādām sabiedriskām rosmēm – svētku koncertiem, saviesīgiem sarīkojumiem, arī gleznu izstādēm, kas pārsvarā aplūkojamas par baltu velti.

Dubults ir prieks un gandarījums, ja izdodas apmeklēt tādu vietu, kur iepriekš nav būts, un mākslu baudīt tur. Pieļauju, ka daudziem mūsu laikraksta lasītājiem šāda vieta varētu būt kultūras pils „Ziemeļblāzma”, kas nesen piedzīvojusi restaurāciju. Nams atrodas aptuveni pusstundas brauciena attālumā no Rīgas centra, Vecmīlgrāvī. Turklāt tieši novembrī būtu ipaši vēlams turp aizbraukt, jo „Ziemeļblāzmā” notiek gan koncerti, gan apskatāmas izstādes. Šogad pili pieskandēja Valsts svētkiem veltīts koncerts.

Šo rindu autorei kultūras pili „Ziemeļblāzma” izdevies apmeklēt divreiz. Pirmā reize bija veltīta šī architektūras pieminekļa apskatei, jo iepriekš par tās restaurāciju un atvēršanu bija daudz dzirdēts, savukārt otrā reizē – 4. novembrī kultūras pili atklāja latviešu gleznotāja Jāņa Brinkmaņa (1909 – 1996) piemiņas izstādi. Abi apmeklējumi izvērtās gana interesanti, lai par pili pastāstītu ko vairāk un mudinātu lasītājus to apmeklēt.

Gaišā, greznā ēka, kaut arī to daļēji aizsedz veci koki, pamanāma jau pa gabalu. Kā īstai pilij

Kultūras pils „Ziemeļblāzma” // Foto: Lāsma Ģibiete

pieklājas, to no visām pusēm iekļauj apjomīgs, piecus hektarus liels parks, kas saulainā laikā ir lieliska pastaigu vieta. Nesen šeit uzcelts arī skatu tornis, no kuŗa viss Vecmīlgrāvis un ne tikai tas redzams kā uz delnas. Lai tornī tiktu, jāpērk biļete, bet pili pašā ieeja ir bez maksas.

Ieejot šajā sešu stāvu namā, pirmajā brīdī šķiet, ka pils ir ļoti gaiša ne vien no ārienes, bet arī iekšpusē! Lai apmeklētājiem šādu iespaidu radītu, restauratori atjaunošanas procesā izmantojuši dažādus elementus: ir daudz lielu spoguļu, sienas un griesti zālēs gaišos toņos, kas vairākās telpās vēl skaisti apgleznoti ar ziedī-

iem, kāpņu telpā milzīgi logi un pat pakāpieni ir gaiši. Ipaši greznu iespaidu rada gaismas ķermeņi – lustras, kas darinātas kā senlaikos, ar neskaitāmiem vizuālojošiem „kristallīniem”. Lielajā pilī kafējnicā ir pat vairākas lustras, turklāt abas kafējnicas ārsienas ir no stikla.

Kultūras pili „Ziemeļblāzma” 1913. gadā uzcēla kokrūpnieks un mecenāts Augusts Dombrovskis, lai Vecmīlgrāvja iedzīvotājiem radītu pilnvērtīgu sabiedrisko un kultūras dzīvi. Viņš bijis ne vien kultūras norišu un mākslas darbinieku atbalstītājs, bet arī nesaudzīgs cīnītājs pret alkoholismu, jo viņa ieskatā dzīvē baudu un iepriecinājumu var gūt arī pavisam

citādi. Nama trešajā stāvā par godu A.Dombrovskim un izcilajai pedagogei Martai Rinkai ir iekārtota vesela zāle ar modernām ierīcēm. Tur par šo cilvēku darbību var uzzināt daudz interesanta, turklāt vairākās valodās.

Mērķis, pēc kuŗa savā laikā tiesies nama bijušais ipašnieks, nekur nav zudis, – kultūras pils „Ziemeļblāzma” arī pēc restaurācijas ir atvērta ikvienam apmeklētājam, kuŗš vēlas baudīt kultūru un mākslu. Pils Lieļajā zālē 18. novembrī ar Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienu veltītu svētku koncertu „Skan sirdi Latvija” uzstājās Liepājas Simfoniskais orķestris diriģenta Atvara

Lakstīgalas vadībā un soliste Eliņa Šimkus. Koncerta programmā bija ietverti latviešu komponistu Jāzepa Vitola, Emīla Dārziņa un Jāņa Ivanova skaņdarbi. Ieeja koncertā bija bez maksas.

Stāstījums par kultūras pili nebūtu pilnīgs, ja nepieminētu arī kādu izstādi, kas sasaucas ar Latvijas dzimšanas dienu. Nama trešajā stāvā līdz 1. decembrim apskatāma gleznotāja Jāņa Brinkmaņa piemiņas izstāde. Meistars savos darbos attēlojis Latvijas ziedus, mēģinot izcelt to vienreizīgo skaistumu. Lai parādītu dzimtenes dabas krāšņumu, ainavas gleznotas dažādos gadalaikos.

Jānis Brinkmanis bijis visjaunākais students Latvijas Mākslas akadēmijas pastāvēšanas vēsturē un skolojies pie tādiem dižgariem kā Jānis Tilbergs un Ģederts Eliass. Sākot ar 1950. gadu, līdz aiziešanai pensijā kultūras pils „Ziemeļblāzma” bija viņa darbvietā. Mākslinieks namam izveidojis vēja rādītāju laša veidolā ar ipašu apgaismojumu, kā arī skici jeb projektu akvārijam ar akmeņiem, ko tolaik pat atveda no Staburaga klints. Pēc J. Brinkmaņa mākslinieciskās ieceres un skicēm kultūras pils parkā izveidota strūklaka lotosa zieda formā. Tagad, pēc restaurācijas, šo objektu diemžēl gan vairs nav.

Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienības kultūras pils „Ziemeļblāzma” atrodas Ziemeļblāzmas ielā 36, Rīga LV-1015.

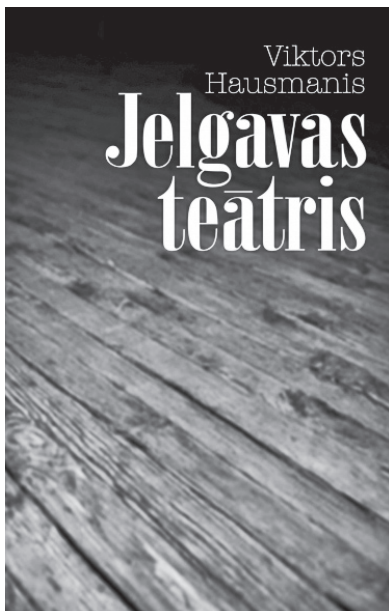
Lepnā pils ar eleganto nosaukumu

GUNDEGA SAULĪTE

Piemineklis teātrim, kuŗa vairs nav

Viktors Hausmanis, *Jelgavas teātris, apgāds „Zinātne”, 2014, 462 lpp.*

Grāmatas mākslinieciskā ietēpa autors vāka attēlam izvēlējis grīdu – brūnganus, ne pārāk rūpīgi tēstus dēļus, kas iztēlē nepārprotami raisa priekšstatu par skatuvi. Spraugas, zaru vietas un plankumi uz šiem dēļiem ļauj iztēloties soļus, kas tiem pāri staigājuši un atstājuši savas pēdas. Nav skatuves, nav teātra

ēkas, bet ir galvenais priekšnoteikums, lai varētu notikt izrāde, – grīda. Tādējādi viena detaļa uzbuŗ vesela teātra tēlu. Līdzīgi arī grāmatas saturā – teātra vēstures pētnieks un veiklais aprakstītājs Viktors Hausmanis no atsevišķiem faktiem liek kopā Jelgavas teātra portretu, un tas izdevies iespaidīgs un saistošs. Rezultātā aizmirstībai ir atkaŗota ne tikai vienas mākslinieciskas vienības vēsture, bet gan reljefi un pārliecinoši izzīmēts vesels mūsu kultūrvēstures segments – ar teātra spēlēšanas priekšvēsturi kādreizējā Kurzemes hercogistes pilsētā jau kopš 17. gadsimta, ar teātra ziedu laikiem starp diviem pasaules kaŗiem, ar izziņošanu cauri svešām varām un centieniem uzturēt pastāvīgajos skatuves mākslas cienītājos garīgus centienus un mākslas alkas. Un visbeidzot – ar teātra norietu un „izbeigšanos” 1953. gadā, kad mākslas iestāde, kas darbojās tālu prom no mājvietas – nopostītās Jelgavas - Rīgā, tika itin vienkārši likvidēta. Kopš tā laika senā Zemgales pilsēta ir bez sava profesionālā teātra, kaut mākslas

centieni un skatuves mākslas mīlestība līdz ar pilsētas atdzimšanu tagad ir sakupļojusi arī spēcīgos amatieŗu ansambļos.

Pazīstot Viktoru Hausmani un viņa teātrim veltītās grāmatas, uzdrošinos apgalvot, ka šī, iespējams, ir vispersoniskākā. Ievadā autors raksta: „Mana mīlestība pret teātri piedzima sen, es vēl biju mazs puīselis, dzīvoju Jelgavā, ne jau pašā centrā, bet Roŗu ielā, ko kādreiz šķērsoja hercoga Jēkaba kanālis: tas savienoja Driksnu ar Svēti. (...) Mani vecāki bija vienkārši cilvēki, viņu naudas maciņš – paplāns, un tomēr pelēcīgajā ikdienā ienāca arī kāda gaišāka krāsa – reīŗu reīŗu viņi gāja uz teātri, kas tika rādīts Jelgavas Latvieŗu biedrības namā Katoļu ielā. Vēlajās vakara stundās puīku vienu mājās atstāt nevarēja, un atlika tikai viena iespēja – ņemt to līdz uz teātri. Izrādes mani apbūra. Teātris likās kā gluŗi cita pasaule, un visam uz skatuves notiekošajam es pilnīgi noticēju, nekad nepieņemdams, ka redzētais ir tikai aktieŗu spēle: Nē, tā bija istā dzīve, tikai atšķirīgāka no tās,

kuŗā dzīvoju pats.” (7. lpp.)

Šis pētījums manā ieskatā vairāk nekā jebkuŗš cits Hausmaņa darbs ir autora mūŗa mīlestības sildīts. Tas šo grāmatu padara īpaši pievilcīgu, jo pētnieka, teātra vēsturnieka uzdevums ir veikts ar siltu sirdi, šo mīlestību ne mirkli nenoliedzot un nepiemirstot. Ievada beigās ir rindas: „Tagad, kad mani sāk jau apspīdēt vakara saule, uzskatīju par goda pienākumu uzrakstīt grāmatu par savu Jelgavas teātri. Tas, protams, nav atmiņu stāstījums, bet mēģinājums objektīvi izsekot Jelgavas teātra dažādajiem darba cēliņiem.” (9. lpp.)

Kā jau nopietnam pētījumam pienākas, grāmatu bagātina gan pieminēto personu rādītājs, gan Jelgavas teātra iestudējumu chronika, kas nākotnes pētniekiem un interesentiem palīdzēs orientēties faktu materiālā un personību biografijās. Arī ievietotais ilustratīvais materiāls bagātina priekšstatu par teātra meklējumiem Jelgavā, tas rāda arī paŗu „zuduŗo pilsētu” – Jelgavu, kādas sen vairs nav, tā dzīvo tikai at-

miņās un senās fotografijās.

Nodaļas par dažādiem teātra darbības posmiem ir saistoŗas, autors raksturo ne tikai organizatoriskās problēmas, repertuāra izvēli un saturu, tiek stāstīts par aktieŗiem, režisoriem un dekorātoriem, argumentācijai izmantota izrāŗu kritika. Autora cieņu un uzmanību pret galvenajiem skatuves darba darītājiem – aktieŗiem – vislabāk apliecina nodaļas „Jelgavas aktieŗi plašajā pasaulē” un „Jelgavas teātra aktieŗu turpmākie ceļi un gaitas” (t. i., pēc teātra likvidēšanas). Ar rūpību vāktas ziņas, rakstītas vēstules un uzturēta sarakste ar kādreizējiem jelgavniekiem, kas pēc kaŗa izklīda uz daudzām debesu pusēm. Jubileju gadskārtās V. Hausmanis Latvijas periodikā allaŗ ir atgādinājis „savus Jelgavas teātra spēkus”.

Goda pienākums ir izpildīts, esam saņēmuŗi saistoŗu lasāmvielu par teātri un cilvēkiem, kas tam ziedoja savu talantu un spēkus, lai pilsēta Lielupes krastā dzīvotu pilnvērtīgu kultūras dzīvi.

GUNDEGA SAULĪTE

„Ir milzu teātris šī pasaule”

Tuvojoties gada nogalei un Eduarda Smiļŗa dzimšanas dienai – 23. novembrim –, Teātra mūŗejā Pārdaugavā atklāta izstāde, kuŗas afišā ierakstīta šī nemirstīgā Viljama Œekspīra atziņa. Tas ir veltījums diŗajam britu drāmatīķim viņa 450. jubilejas gadā.

Œekspīrs latvieŗu teātri pirmo reizi iestudēts 19. gadsimta beigās, un divdesmitajā un mūsu – divdesmit pirmajā gadsimtā viņš itin visos teātros ir iecienīts autors. Laikam ritot, Œekspīra darbi nevis novoco, bet gan aplicina teŗi, ka laiki mainās, bet cilvēku tikumi ne. Tik daudzveidīgi tvertu cilvēka dabu nav atainojis neviens klasiķis, un tik daudz vienas radoŗiem centieniem arī nav devis neviens cits. Latvieŗu skatītājiem Œekspīra varoņi ir likuŗi gan smieties, gan raudāt, arī gremdēties pārdomās un meklēt noriŗu kopsakarības. Vai iespējams iedomāties mūsu teātra pieredzi bez Lielā Viljama varoņiem?

Izstāde Kultūras akadēmijas Eduarda Smiļŗa Teātra mūŗejā aicina ieskatīties mūsu skatuves mākslas ne pārāk gaŗajā pieredzē, kas iegūta, sastopoties ar Œekspīra drāmatuŗģiju. Mākslinieks Jānis Spalviņš izstādes formā piešķīris renesanses krāsas un formas skaidrību, savukārt satura koncepcijas autores Rita Rotkale un Agra Straupeniece-Brance mūŗeja materiālus kārtojuŗas ar virszudēvumu atklāt, kā latvieŗu aktieŗi un režisori dažādos laikmetos ar atšķirīgiem līdzekļiem tiekuŗies atklāt to dzīves atspoguļojuma pilnību, ko piedāvā Œekspīrs. Protams,

Izstādes autores – teātra vēsturnieces (no kreisās) Rita Rotkale un Agra Straupeniece-Brance // Foto: Gundega Saulīte

apmeklētājus uzrunā latvieŗu aktieŗu „portretu galerija” – tie ir viņu atveidotie Œekspīra varoņi. Apzināti kārtoti jauktā secībā, neievērojot ne izrāŗu chronoloģiju, ne lomu nozīmību, – kaŗāli un nerri, ubagi un jaunavas, aukles, cēlas dāmas, kaŗavīri un galminieki. Tā ir varena, ar milzu enerģiju apveltīta portretu parāde, atliek tikai nobrīnīties, cik gan daiŗrunīgi var uz skatītāju iedarboties sastinguŗi fotomirklī, kādu milzu suģestiju izstaro aktieŗu sejas.

Izstāde nav pieblīvēta ar eksponātiem. Toties atseviŗki izvēlētie ne tikai atsauc atmiņā reiz redzēto, bet pauŗ arī plaŗāku vispārīnājumu, kā, piemēram, Dŗuljetas tērps, ko savulaik izradē valkājusi Lilitas Bērziņas varone, bet vēlāk to mantojumā saņēmusi arī Vijas Artmanes jaunā milētāja. Neauglīgo tiekŗanos pēc varas simbolizē kaŗaļa Ričarda III tronis, ko scēnografs Andris Freibergs izradē bija izveidojis līdzīgu giljotinai...

Jaunā – 21. gadsimta izrāŗu mirklī fotoattēlos savukārt ekspozīcijā šķiet daudz izteiksmīgāki nekā nesen redzētās izrādes paŗas. Cik lielā mēŗā šie krāsainie, efektīgi uzņemtie skati skatuves mākslas pētniekiem kādreiz nākotnē sniegs liecību par izrāŗu būtību un dzīvo (vai nedzīvo) garu? Arī par to jādodomā saistībā ar Œekspīru un mums pašiem.

Visai provocējoŗš ir izstādes veidotāju aicinājums – ejot arī no ekspozīcijas telpas, ikkatram apmeklētājam ieskatīties spoguļi. Lai pavērotu, vai Œekspīrs mūsos ir kaut ko mainījis.

goda vietā ir Eduarda Smiļŗa veikums, ne velti viņš savā radoŗajā mūŗā Œekspīram pievērsies 21 reizi.

Ekspozīcijas centrā ir mākslinieka Ojāra Ābola darināts bronzas lējums – lode, kas simbolizē visu pasauli, bet tās šķēlumā Oto Skulmes savulaik darinātā skatuves iekārtojuma atlējums komēdijas izradēi, „Sapnis vasaras naktī”. Kad Teātra mūŗeja pirmsākumos mākslinieks šo lodi dāvināja Smiļŗa mājai, viņš uzsvēris, ka šis darbs domāts mūŗībai. Tagad bronzas lode visai daiŗrunīgi pauŗ izstādes virsrakstā citēto sentenci. Un šajā lodē – milzu teātri – kopā sakausēts daudz radoŗu diŗģaru veikums: Œekspīra, Smiļŗa, Oto Skulmes, arī Ojāra Ābola.

Ekrānā cits pēc cita mainās attēli no Smiļŗa Œekspīra interpretācijām. Bet no pretējās sienas

KĀRLIS STREIPS

Oktoobra beigās biju klāt ļoti jaukā notikumā, kad par Rīgas Sv. Pestītāja anglikāņu draudzes jauno mācītāju tika iesvētīta Jāna Jēruma-Grinberga. Līdz šim viņa bija emeritēta bīskape Lielbritānijas luterāņu Baznīcā, un mums ir liels gods, ka tik titulēta garīdzniece nu kalpos mūsu draudzē. Arī mācītāja pati ceremonijas laikā pauda prieku par iespēju atgriezties tieši draudzes dzīvē, jo bīskapa darbība, jādūmā, pēc rakstura ir vairāk administratīvs darbs.

Ceremonija bija ļoti spilgta. To vadīja anglikāņu archidekāns no Šveices, piedalījās arī citi ievējami anglikāņu Baznīcas garīdznieki, tostarp mācītājs no baznīcas Šerburnā Anglijā, kuŗu ar mūsu Baznīcu sen jau saista partnerattiecības. Baznīcas balkonā bija lieliskā diriģenta Inta Teterovska vadītais izcilais jauniešu koris "Balsis", kas atskaņoja latviešu komponistu reliģiska rakstura skaņdarbus, tostarp Lūcijas Garūtas chrestomatisko "Mūsu Tēvs debesīs". Bija arī liels prieks, redzot, ka uz ceremoniju Rīgā ierodas vairāki cilvēki, kuŗi kādreiz ir bijuši mūsu draudzes locekļi, bet tagad dzīvo citur. Sv. Pestītāja draudzei vispār tas ir bijis raksturīgi, ka ļaudis nāk un iet, jo bieži vien tie ir diplomāti vai uzņēmēji, kuŗi Latvijā darbojas tikai konkrētā laika posmā.

Īpašs viesis notiekošajā bija Latvijas evaņģeliski luteriskās Baznīcas archibīskaps Jānis Vanags. Viņš piedalījās ceremonijā, bet dievkalpojuma ne. Ceremonijas laikā man bija jādūmā par to, cik ērti archibīskaps tajā jūtas, jo visa iesvētīšanas norise lielā mērā neatbilda politikai, ko viņš savā baznīcā ir *bidījis* itin aktīvi.

Piemēram, labi zināms, ka Va-

Jāna Jēruma-Grinberga

nags ir kaismīgs oponents sieviešu ordinācijai. Jā, Bibelē var atrast tekstus, kuŗos sievietēm ir vēlēts kļūst kļūst. Jā, visi Jēzus apustuļi bija vīrieši. Jā, Romas katoļu Baznīca par sieviešu ordinēšanu neko un nekad nevēlas dzirdēt.

Taču protestantu tradīcijā tas tā nav. Latvijas luterāņu Baznīca ārzemēs mācītājas ordinē jau sen (arī luterāņu Baznīca Latvijā to ir darījusi, iekams neuzradās Vanags un tam nepielika punktu). Man tas nekad nav licies racionāli. Kā to saprast – ka Dievs mācītāja darbā var aicināt tikai vīriešus? Kas gan kaiš sievietēm? Vai viņas nav spējīgas sacerēt sprediķi, aprūpēt draudzi? Tieši sievietes ļoti bieži ir galvenās aprūpētājas ģimenē, sievietes slimnīcās darbojas sirdzēju aprūpē, tā ka mums ir jēdziens „medicīnas māsa” un ir ļoti grūti sameklēt vārdu, ko attiecināt uz vīrieti, kuŗš darbojas attiecīgā profesijā. Šos talantus katrā ziņā droši var likt lietā arī saistībā ar Baznīcu.

Par to rakstu tāpēc, ka Latvijas archibīskaps piedalījās ceremonijā, kuŗā amatā tika iesvētīta mācītāja. Arī sprediķi teica mācītāja no Zviedrijas. Nezinu, ko archibīskaps par to visu domāja. Dievgalda pasniegšanā piedalījās arī es, gejs, kuŗam kopā ar visiem pārējiem gejiem un lesbietēm mūsu valstī it kā ir liegts Vanaga Baznīcā iet pie dievgalda. Pirms gadiem desmit mūsu Baznīcā viesojās Kenterberijas archibīskaps, un toreiz Vanags dievgaldū saņēma tieši no manis. Šoreiz procesā bija divas atsevišķas rindas, es speciāli nostājos otras rindas priekšā, lai neradītu neērtības archibīskapam un, taisnību sakot, arī pats sev. Negrib viņš mani saredzēt baznīcas cilvēku? Pats vainīgs.

Vēl jo vairāk pārdomu par archibīskapa labsajūtu izraisīja vārdi Zviedrijas mācītājas sprediķi, kuŗos viņa slavēt slavēja tā dēvēto Porvo līgumu, pēc kuŗa luterāņu Baznīca un anglikāņu Baznīca Ziemeļeiropā nolēmušas dalīt komūniju. Tas nozīmē, ka šo Baznīcu ļaudis saprot – dievkalpojuma process abām ir ļoti līdzīgs, bet jo vairāk tas nozīmē, ka luterāņu mācītāja var kļūt par anglikāņu mācītāju bez īpašas kavēšanas, un arī otrādi, kā tas tagad ir noticis mūsu Baznīcā.

Varat trīsreiz minēt, kuŗa no Ziemeļeiropas luterāņu Baznīcām vienīgā atteicās no Porvo līguma parakstīšanas. Jā, tā bija mūsu pašu Vanaga Baznīca, un, ja atmiņa mani nevil, arī tas notika tāpēc, ka pārējās Baznīcas akceptē sieviešu ordinēšanu (lai arī anglikāņu Baznīcā savulaik par to tika laužts pietiekami daudz šķēpu, tik ļoti sieviešu ordinācijas pretinieki to uzskata par kaut ko būtisku, tā ka

Romas katoļu Baznīca pat piedāvāja atteikšanos no mācītāju celiņbāta, lai savās rindās uzņemtu anglikāņu mācītājus, kuŗiem sieviešu ordinācija nav akceptējama, – visnotaļ būtiska atkāpe no "principa".

Vanags šajā ziņā arvien vairāk kļūst par autsaideru, it sevišķi protestantu tradīcijās. Iepriekš minētajā ceremonijā piedalījās arī mācītāja no Latvijas metodistu Baznīcas.

Baznīca ir iestāde, kuŗas pamatā ir pirms gadu tūkstošiem rakstīti dokumenti. It īpaši gados jauniem cilvēkiem tas var likties krietni veclaicīgi un nejadzīgi. Ja vēl komplektā ar to visu nāk aizspriedumi pret sievietēm un gejiem, tad nav brīnums, ka daudzviet Latvijā baznīcas svētdienās ir gandrīz tukšas, tajās redzami tikai sirmgalvi un sirmgalves.

Ļoti ceru, ka kaut kad paredzamā nākotnē arī Latvijas luterāņi pratisies. Pāvesta Franciska vadībā pat Romas katoļu Baznīca ir izkusējusies no pagaidām līdz apnikumam reakcionārās dogmas, kaut *gaišais* pāvests Vatikāna anklāvā joprojām ir mazākumā.

Protams, pārlietu konservatīva pieeja Baznīcai nav raksturīga tikai mūsu archibīskapam vien. Kentuki pavalstī Amerikā patlaban izcēlies skandals par tā dēvēto Radības muzeju, kuŗa misija ir pārstāvēt tos jēgu zaudējušos "kristiešus" Amerikā, kuŗu ieskatā ik vārds Bibelē ir svēta un neapstrīdama patiesība un tāpēc pasaule ir tikai 6000 gadus veca (vai, kā smaidot sacīja mūsu draudzes jaunā mācītāja, laikam tagad sanāk, ka tā ir jau 6017 gadus veca). Muzejā ir redzami attēli, kuŗos Ādams un Ieva rotaļājas ar dinozauriem u.tml., jo, ja jau pasaule ir 6000 gadus veca, tad arī dinozauri acīmredzot

Par baznīcu

iekļaujas attiecīgā laikmeta rāmī.

Jaunākais elements muzeja darbā ir Noasa šķirsts. Kāds privāts "mecenāts" sagādājis vajadzīgos līdzekļus, un nu blakus muzejam uzbūvēts grandiozs šķirsts (grandiozs laikam tāpēc, ka starp citām radībām tajā iemītināti arī dinozauri, lai gan šie ļaudis nekad nav varējuši paskaidrot, vai tie bijuši mazi dinozauriņi vai milzīgi bronzozauri). Skandals ir par to, ka Kentuki pavalsts jau ilgstoši šim procesam piešķir nodokļu atlaides, jo muzejs tiek uzskatīts par reliģisku projektu. Turklāt, komplektējot jaunus apkalpojošos štatus, organizācija pieprasīja potenciālajiem darbiniekiem parakstīt solījumu, ka arī viņu ieskatā pasaule ir 6000 gadus veca ar visu pēc tā secināmo. Tātad notiek nepamatota diskriminācija, un Kentuki pavalsts draudējusi nodokļu priekšrocības muzejam atņemt. Pagaidām nekas tur vēl nav beidzies, taču šis ir kārtējais piemērs, lai parādītu, kas notiek, ja cilvēki reliģijas un Bībeles jautājumos galu galā zaudē jēgu.

Baznīcas mūsu pasaulē dara ļoti daudz laba. Sv. Pestītāja draudzei ir sava zupas virtuve un senioru klubiņš, mūsu bijušais mācītājs Juris Čālītis jau daudzus gadus vada izmisīgi vajadzīgu patversmi vardarbībā cietušiem bērniem – „Zvanniekus”.

Pēc Juŗa Čālīša domām, ja Baznīcas vēlas pastāvēt arī turpmāk, tām tomēr jāiet līdzī laimam. Mēs vairs nedzīvojam viduslaikos, turklāt atteikšanās ordinēt sievietes tomēr arvien vairāk izskatās pēc personiskas iecirtības un spītības. Pastāvēs, kas mainīsies, – tas ir raiņisks princips, kas ļoti labi der arī Baznīcai.

Pasaules latviešu ģimeņu saiets "Trīsreiztrīs"

50. reizi Latvijā!

LĪGA RUPERTE

Lai arī aizvadītā vasara nav aiz kalniem un priekšā vēl ir ziema, daudzi no mums jau plāno nākamo vasaru. Arī mēs – Aļoīda un Viktors dzīvojam nākamās vasaras gaidās, kad, izbaudot viļāniešu viesmīlību, latvieši no malu malām no 28. jūnija līdz 5. jūlijam pulcēsies Latgalē, lai nedēļu pavadītu latviskās kopības un sirsniņas draudzības gaisotnē.

Šis būs piektais mūsu vadītais saiets. Kopš 1998. gada, kad pirmoreiz vadījām 3x3 Adamovā, ir pagājuši daudzi gadi. Pa šo laiku mūsu abi dēli un meita ir izauguši. Esam vecvecāki trim brīnišķīgām mazmeitiņām. Visus šos gadus, kopš esam 3x3 kustībā, mūsu ģimeni ir vienojušas ne tikai radnieciskās saites, rūpes citam par citu, bet arī vēlme iepazīt savu zemi, savas tautas kultūru, tradīcijas, vēsturi. Savos bērnos esam centušies stiprināt apziņu, ka mēs esam latvieši un, lai kādā pasaules malā arī mums liktenis būtu lēmis dzīvot, mūsu svēts pienākums ir šo apziņu nodot nākamajam paaudzēm.

Mūsu bērni kopā ar draugiem un savām otrajām pusītēm ir piedalījušies 3x3 saietu organizēšanas darbā gan Dagdā, gan Malnavā, gan Liepnā. Arī šī saietu organizēšanā neiztik bez viņu atbalsta.

Mūsu vadītā saietu tema būs saistīta ar jautājumiem, kas skar ikvienu no mums.

Ar vārdu „saknes” mēs saprotam dažādu augu, koku pazemes daļu, kas nodrošina auga virszemes daļas augšanai tik nepieciešamo barību un valgumu. Par „sahnēm” mēs dēvējam arī saikni ar Dievišķo pirmsākumu, tāpat kā saikni ar savu dzimtu, savu zemi, tautu.

Ja koka stumbru atdala no saknēm, tad koks iet bojā. Līdzīgi ir ar cilvēkiem un veselām tautām. Zaudējot saikni ar savu tautu, tās kultūru, tradīcijām, vērtībām, tiek apdraudēta veselība, stipras tautas pastāvēšana.

Tāpēc Viļānu 3x3 saietu laikā centīsimies apzināt, izprast un stiprināt saikni ar savām saknēm, ar saviem senčiem, kuŗiem varam pateikties par to, ka dzīvojam savā brīvā valstī, kas arī nav radusies no tukša gaisa, bet par to mūsu priekšteči ir maksājuši ar savām asinīm. Pilnveidosim prasmes saimniekot savā zemē.

Saiets norisināsies senā latgaļu apdzīvotā vietā ar bagātu vēsturi.

Mūsdienās Viļāni ir Latgales mazpilsētiņa, kas atrodas Latgales centrālajā daļā 215 km attālumā no Rīgas un 27 km - no Rēzeknes. Kā apdzīvota vieta vēstures doku-

mentos pirmo reizi Viļāni minēti 1495.gadā, bet Viļānu dibināšanas gads nav īsti zināms.

Muižnieku brāļu Riku valdīšanas laikā novads strauji attīstījās. 1752. gadā tika uzcelts klosteris un baroka stila baznīca, kas saglabājusies līdz mūsdienām.

Kopš 2009. gada Viļānu pilsēta ir Viļānu novada centrs. Par novada vēsturi dažādos vēstures posmos vairāk varēs uzzināt, apmeklējot Viļānu novadpētniecības muzeju.

Viļānu novads lepojas ar saviem cilvēkiem, kultūras bagātībām - dažādu amatu meistariem, kā arī ar mākslinieciskās pašdarbības kopām.

Sobrīd pilsētā pārsvarā ir apkalpojošās sfairas uzņēmumi, ir vispārīgglītojošā vidusskola, Austrumlatgales profesionālā vidusskola, Kultūras nams, bibliotēka. Bērniem ir iespēja mācīties mūzikas un mākslas skolā, apmeklēt Viļānu Bērnu un jauniešu centru. Novadā darbojas AS Lopkopības izmēģinājumu stacija „Latgale”. Tiek veikti pētījumi arī dabaszinātnēs un tehniskajās zinātnēs.

Lielākā daļa saietu aktivitāšu notiks Viļānu vidusskolas un Kultūras nama telpās, kas atrodas pašā pilsētas centrā.

Saieta dalībnieku apmešanās pa-

redzēta vairākās vietās. Saieta norises vietas tiešā tuvumā dzīvošana būs vidusskolas telpās un klosterā svētcēlnieku mājā. Daļa dalībnieku apmetīsies viesnīcas telpās, kas atrodas apmēram 10 minūšu gājiena attālumā no skolas, vai pie vietējiem iedzīvotājiem. Par apmešanos ārpus minētajām vietām vienosimies atsevišķi. Istabas būs gan mazākām, gan arī lielākām iemītnieku skaitam. Būs siltais ūdens, darbosies dušas. Ēdienreizēs pulcēsīsimies skolas ēdamzālē.

Pašlaik top plaša, daudzveidīga saietu programma, kas varētu būt interesanta un piemērota visu vecumu saietu dalībniekiem. Katru dienu trīs cēlienos darbosies vairāki desmiti ieviržu gan bērniem, gan pieaugušajiem. Tiek plānotas jau tradicionālās ievirzes: ģimeņu semināri, politika, vēsture, folklorā, latviskā virtuve, latviskie rokdarbi, mūzicēšana, zīmēšana, veidošana, kā arī latviskās rotaļas un dejas, sporta aktivitātes utt. Ievirzes vadīs Latvijā un pasaulē pazīstami lektori, kā arī sava amata pratēji. Pašiem mazākajiem nodarbības būs kopā ar vecākiem, apmeklējot Bēbišu skoliņu, bet pirmos skolniekus gaidīs Sprīdišu skoliņa. Dosīsimies tuvākās un tālākās ekskursijās.

Būs arī vakara programmas un

ikvakara rituāli: kopīgā vakara dziesma, vakara pasaciņa mazaļiem un vēlas vakara norises: danči, vakarēšana kopā ar interesantiem cilvēkiem, kas viesosies Viļānos, un, protams, tradicionālā nikšana ar sarunām un dziedāšanu.

Informācija par saietu dienas kārtību un programmu būs pieejama februārī. Turpmāk, lūdzu, sekojiet informācijai mājaslapā www.3x3.lv un presē.

PIETEIKŠANĀS:

Ārzemju latviešus lūdzam pieteikties līdz 1. maijam pie koordinātorā **Arnolda Ruperta**, e-pasts līga3x3@iserv.net, 2141 Brunsink N.E., Grand Rapids, MI 49503, USA, tālr. (616)456-8023. Dalības maksa ir US \$350,- (277 euro personai (bērniem līdz 7 gadiem pusceļā)), bet nepārsniedzot \$80,- (592 euro) ģimenei.

Latvijā dzīvojošie tautieši tiek aicināti rakstīt motivācijas vēstuli **Aļoīdai un Viktoram Jurčenko**, lai pastāstītu par sevi, kā arī pamatotu, kāpēc ģimenei ir svarīgi piedalīties 3x3 saietā. Pieteikties varēsīt pa e-pastu aloida.j@inbox.lv vai pa pastu - Zilupes ielā 36, Rēzeknē, LV-4601. Tālr. +371 29147431.

Londonas Latviešu skolai 65!

INGA LOCA

*Dar' man, tēvis, pastaļņas,
Pērc man staltu cepurīt!*

25. oktobrī pašreizējie un bijušie skolotāji, audzēkņi, absolventi un viesi pulcējās, lai nosvinētu skolas 65 gadu jubileju, lai uz brīdi pieskartos vēsturei, atceroties svarīgākos brīžus skolas dzīvē un izjūtas, kas saistās vai reiz saistījušās ar skolu.

Pusgada garumā skolotāji, vecāku padome, vecāki domāja, plānoja, veidoja un organizēja, lai dzimšanas diena izdotos jauka un interesanta. Tika rakstīts scēnārijs, uzņemts video, gatavotas dekorācijas, zīmēti apsvēkumi un aicināti ciemiņi, līdz ilgi gaidītie svētki bija klāt!

Svētki iesākās ar Londonas Latviešu skolas karoga un Latvijas Valsts karoga ienešanu zālē. Jauno skolas karogu ienesa bijušie skolas vadītāji - Anna Auziņa, Dace Ali un bijušais skolas administrators Pēteris Pētersons, bet Valsts karogu ienesa pašreizējie skolas audzēkņi - Ralfs Grundmanis, Ance Vitina un Selma Pastarova.

Runu teikt tika uzaicināta mācītāja Elīza Zikmane, un, tā kā Londonas Latviešu skolas karogs tika darināts vasarā, tad tas saņēma svētību.

Skolas vadītāja Avita O'Donnell kopā ar mūzikas skolotāju Indru nodejoja "Dar' man, tēvis, pastaļņas", un mazajiem skolas dejojājiem apvilkt pastalas palīdzēja dejojājas no TDK "Londona dejo".

Vakara vadītāji Maira Vilde un Dāvis Viļums stāstīja par skolas vēsturi, tās veidošanos un attīstību, jo bez valodas nevar pastāvēt nācija, tāpēc jau 65 gadus Londonas Latviešu skola darbojas un cenšas, lai katra nākamā paaudze apgūtu latviešu valodu, latviešu tautas tikumus un tradīcijas. Vai mums tas izdodas? Protams, jo ar katru gadu palielinās skolēnu skaits, pievienojas brīvprātīgie skolotāji, vecāki izrāda lielu interesi un vēlmi palīdzēt, lai skoliņa veidotos par vietu, kur visi svētdienas rītos ierodas ar prieku un nevar vien sagaidīt nākamā skolas reizi!

Dzimtās valodas saglabāšana ir bijusi aktuāla visos laikos, tāpēc Londonas Latviešu skolas aizsākumi meklējami tālajā 1948. gadā. Pēc mācītājas Blumfeldes Siliņas ierosmes un ar mācītāja Roberta Šlokenberga palīdzību tika uzsākta pirmā latviešu svētdienas skola vācu ev.lut Kristus baznīcas zālē. Bet jau 1949. gada oktobrī DVF Londonas nodaļa nolēma atvērt latviešu skolu, nosaucot to par DVF Londonas nodaļas skolu.

Skoliņas jubilejai gatavojās arī skolas bērni, viņi centīgi apguva dziesmu, ko svētku dienā arī nodziedāja kopā ar mūzikas skolotāju Indru. Dziesma "Dzimtā valoda" skanēja skaisti un pārliecināja, ka dzimtā valoda ir mūsu latviešu valoda!

Svētkiem tāpat bija gatavojušies mazie skolas dejojāji un kopā ar Avitu un Ingunu sagatavojuši Latviešu pāru deju svītu. Mērķim piedalīties Jauniešu dziesmu un deju svētkos 2015. gada vasarā viņi, šķiet, gatavojas

nopietni un ar lielu apņēmību!

Liels prieks bija dzirdēt bijušās skolas absolventes Rūtu Āpšu Abakuku un Jānu Jērumu Grīnbergu, kuŗas dalījās atmiņās par skolas laiku un stāstīja, ko skola viņām devusi. Ir interesanti salīdzināt, kā skoliņu uztvēruši skolēni pirms daudziem gadiem un ko par skoliņu domā mūsdienu audzēkņi. Prioritātes ir mainījušās un vērtības arī, bet joprojām visi - gan lieli, gan mazi - skoliņu uzskata par savām otrām mājām, kur mēs visi esam viena liela ģimene.

Bijušās skolas audzēknes un vēlāk arī skolotājas Laila, Anna, Andra un Linīte ir izveidojušas folkgrupu "Austrumkalns". Meitenes atzinās, ka spilgtākās atmiņas, kas palikušas no laika, kad viņas bija skolnieces, ir agrīie svētdienas rīti, kad, dodoties uz skolu, vienmēr bijušas problēmas ar "vēdera sāpēm vai galvas sāpēm". Par dāvanu skolai viņas vēltija dziesmas "Cīrulīti mazputniņi", "Tautiešam roku devu", "Aizalaida saulīte".

Savulaik Londonas Latviešu skola lepojās ar savu mūzikas ansambli, bet tagad tā lepojas ar saviem koklētājiem. Skoliņu apsvēikt bija ieradušies "Kokles zapte" - mazo koklētāju skolotāji, kas savā pulkā aicināja spēlēt arī skolas audzēkņi Ralfu. Skanēja "Kalnu dziesma", "Es gulu, man sapnī rādās", "Skaista mana tēva sēta".

Skolas vadītājiem darbs nav viegls - liela atbildība, uzņēmība,

maz brīvā laika. Londonas Latviešu skolas vadītāja Avita O'Donnell skolā sāka strādāt par skolotāju, bet nu jau ceturto gadu ir skolas vadītāja. Avita novēlējumā skolai sacīja, ka 65 gadu kāzu jubileja ir dzelzs jubileja. Laulība tiek salīdzināta - izturīga kā dzelzs. Londonas latviešu skola arī ir izturīga kā dzelzs - laiku lokos pastāvīga, lepmi stalta! Avita pieminēja vecāku dzelzs izturību, katru otro svētdienas rītu modinot savus bērnus, lai dotos uz latviešu skolu, - ierunas, jautājumi, protesti, nogurums, atrunas, taču, kad bērni nonākuši pie Daugavas Vanagu namdurvīm, viss piemirsies, un vēl viena aktīva diena Londonas Latviešu skolā var sākties, lai kopā strādātu, pētītu, atklātu un būtu laimīgi. Liels paldies tika teikts skolotājiem, jo, nebūtu skolotāju, nebūtu kas māca, nebūtu kas iedvesmo bērnus. Skola var tikai priecāties un pateikties, ka arvien vairāk brīvprātīgi piesakās darboties aktīvi, saprotoši, emocionāli, dzīvespriecīgi, aizrautīgi, godīgi un ar labu humora izjūtu apveltīti cilvēki un, galvenais, dzīvi, dzīvi - tādā nozīmē, ka spēj bērnus aizraut un iedvesmot.

Vārds tika dots bijušajām skolas vadītājām Dacei Ali un Annai Auziņai, kas nolasīja bijušā skolas vadītāja Aivara Sinkas apsvēikumu un piebiedrojās viņa sacītajam, ka skola patiešām ir viena liela ģimene un tai arī tādai jāpaliek. Par šo skolu - vai nu esat audzēkņi, vecāki, vai skolo-

tāji - jūs varat būt lepmi, ka darāt dvēseles darbu, raksta A. Sinka. Un dvēseles darbs ir zelta vērts. Uz dvēseli, rakstīja Rainis, ir celts visas pasaules pamata plāns. Lai nu Londonas latviešu skola zeltu un plauktu!

Dace Ali vada Eiropas Vasaras skolu (EVS) un kopā ar *evsniekiem* nodziedāja apsvēikuma dziesmu "savai lielajai mācai" - Londonas Latviešu skolai - "Es gribu ar tevi skolā iet."

Viesi - TDK "Londona dejo" uzstājās ar dejām "Pavasaris", "Pēc tolkas", "Latgaliņu kāzu polka". Mazajiem skolas dejojājiem bija iespēja salīdzināt, kā paši dejo un ko viņi var mācīties no lielajiem dejojājiem.

Kā jau dzimšanas dienā pienākas, ir apsvēikums un dāvanas. Skolu apsvēikt ieradušies Latvijas vēstnieks Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē Andris Teikmanis, LNPL priekšsēde Lilija Zobens. Pēc tam uzstājās Londonas latviešu koris, runāja LNPL Izglītības nodaļas vadītājs Māris Pūlis un Latviešu izglītības fonda Lielbritānijā priekšsēde Inese Auziņa-Smita. DVF priekšsēdis Uldis Reveliņš nebija varējis ierasties, tāpēc viņa sveiciens nodeva Andrejs Rītiņš. Sveiciens tika no DVF Londonas nodaļas, no "Pūcītes akadēmijas" un jauniešu deju kopas "Rakstā"

vadītāja un Latviešu skoliņas "Spridītis" Northamptonā. Bredfordas nedēļas nogales skoliņa "Saulspūķe" sveica savus vecākos kolēģus Londonā kopā ar Skelmersdales Latviešu nedēļas nogales skoliņu "Jūras kaķis" un Bristoles latviešu nedēļas nogales skolu "Saulsazāķis".

Nobeigumā mūzikas skolotāja Indra aicināja visus sadoties rokās un visi kopā nodziedāja "Stipruma dziesmu", kuŗas laikā zālē tika ienests liels svētku kliņģeris, kas bija izveidots no burtiem LLS un skaitļa 65. Stiprums, kas mūs ir vienojis visus 65 gadus, mūs apvienoja vienā skaistā dziesmā, tas bija kā jauns pamats turpmākajiem skolas gadiem. Skolas bērniem nu bija svarīgākais uzdevums vakara gaitā - nopūst visas svecītes no svētku kliņģeŗa, un svētku neoficāla daļa varēja sākties!

Bērzes Strazdu atskaņojumā skanēja populāra latviešu mūzika, un skolas vadītāja Avita aicināja visus uz pirmo danci "Pankūkas". Vakars pagāja jautrās dejās, pārrunās, varēja laimēt lieliskas veltes loterijā.

Atliek novēlēt Londonas Latviešu skolai arī turpmāk izglītot daudz zināt gribušu skolēnu, lai tā vēl ilgi darbotos, lai nemainītos tradīcijas un saglabātos vērtības!

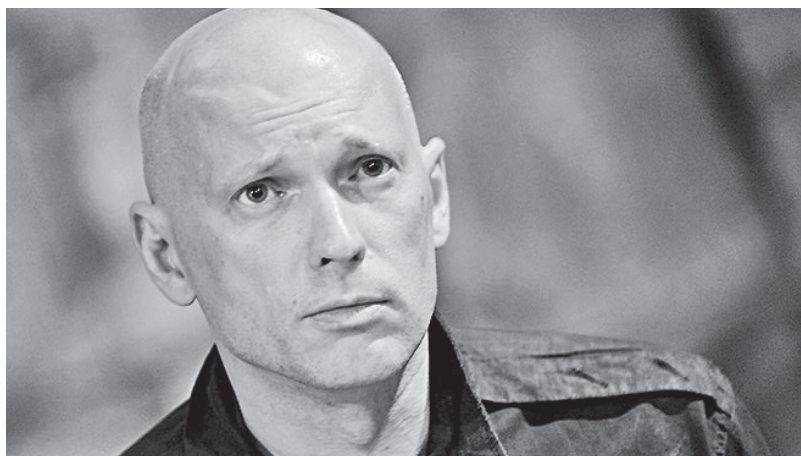
Žaņa Katlapa balva šogad – Harijam Gulbim un Alvim Hermanim

ARNIS ŠABLOVSKIS

Jau otro gadu Tukuma novada Tumes pagastā, leģendārā aktiera un režisora Žaņa Katlapa dzimtajā pusē, tiek piešķirta viņa vārdā nosauktā balva „Par nacionālo vērtību apliecinājumu Latvijas teātra vidē”.

Šogad balvai ir simbolisks raksturs. Ar abām personībām, kas tās saņems, – Hariju Gulbi un Alvi Hermani – balvas darba grupa iezīmē divas būtiskas misijas. Harija Gulbja personā tiek cildinātas humānās vērtības, ko drāmatikis savās lugās spējis apliecināt Latvijas okupācijas apstākļos, būdams viens no visvairāk iestudētajiem drāmatikiem Latvijas Nacionālajā (toreiz Drāmas) teātri.

Harijs Gulbis arī ir cieši saistīts ar Tumi un Tukumu – Tumē pag. gs. 30. gadu beigās viņš pabeidzis pamatskolu, vēlāk Tukumā – vidusskolu. Arī saistībā ar H. Gulbja daiļradi var teikt, ka teātris Latvijā padomju cietuma apstākļos bijis „baznīcas vietā”. Tas bija teātris, kas cilvēkiem dāvāja katarsi, refleksiju par nepārejošām vērtībām, arī teātris, kas toreiz attīstīja tik specifisko zemtekstu valodu – spēju slēptā formā protestēt, vēstīt patiesību par tā laika sabiedrības degradāciju un aprobežotību. Šeit Harija Gulbja devums ir patiešām īpašs. Arī mūsu laiku vērtību nobīdes liek pārdomāt – vai Harija Gulbja iestāšanās par pamatvērtībām gan nebūtu ak-

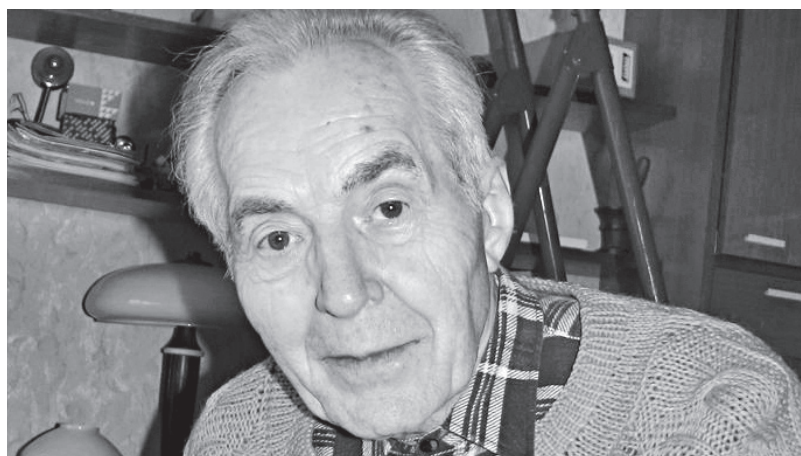
Alvis Hermanis

tuāla arī mūsdienā Latvijā? Žaņa Katlapa balva Harijam Gulbim „Par humāno vērtību apliecinājumu drāmatūrģijā”. Šā gada oktobrī Harijs Gulbis nosvinēja 88. dzimšanas dienu.

Atziņu, ka režisors Alvis Hermanis ar savu teātri, ar savu īpašo režijas metodi un arī ar saviem sasniegumiem ir absolūti unikāls Latvijas šī brīža kultūras un teātra vidē, jau ir ābeces patiesība. Tas, kas bija izjūtams balvas piešķiršanas darba grupā, ir viņa absolūti godīgie patiesības meklējumi. Gan uz skatuves, radot pavisam īpašus mākslas darbus, gan arī dzīvē, – skaidri un nepārprotami apliecinot savu attieksmi pret nācijai būtiskiem jautājumiem ļoti plašā auditorijā. Šķiet, A. Hermanis vislabākajā nozīmē cenšas ar mums visiem, Latvijas Republikas pil-

soņiem, iestudēt lugu, kuŗa Latvijā pārāk ilgi nav tikusi uzvesta, – „Latvijas valsts, kas sev uzdodu visdziļākos jautājumus par savu pamatidentitāti, jēgu un nozīmi”. Pēc viņa sarunas ar sabiedrību šķiet, ka vismaz daļa šīs sabiedrības atradīs to, ko līdz šim mūsu valstij isti nav izdevies atrast, – „valsts ideoloģiju” šī vārda vislabākajā un modernākajā nozīmē.

Skaidrs vērtību apliecinājums nebūt nav ierasta parādība ne Latvijas, ne vēl jo mazāk šī brīža pasaules mākslas un kultūras vidē. Un prieks par to, ka gandrīz vienmēr A. Hermana vēstījums vismaz daļā sabiedrības kā pasaulē, tā Latvijā ir bijis nolasāms, saprasts un novērtēts. Tukumnieki ir īpaši pateicīgi režisoram par izrādī „Ziedonis un Visums”, kas viņu novadnieka Imanta Ziedo-

Harijs Gulbis

ņa garīgajam vēstījumam dāvāja jaunu elpu, jaunu aktuālizācijas vilni. Pēdējā laikā Alvijs Hermanis un gandrīz visu viņa teātra aktieru stāja šī brīža starptautiskajā kontekstā izraisa cieņu un motivē daudzus pārdomāt patiesā patriotisma jēgu. Žaņa Katlapa balvas formulējums Alvim Hermanim – „Par pilsonisku stāju, kas iedvesmo. Mākslā un dzīvē”. Alvijs Hermanis padarītais un saņemtais iedvesmo gan mākslā, gan

sabiedrības dzīvē. Abās viņš latīņu ir pacēlis ļoti augstu. Ar balvu tās piešķirēji vēlas starptautiski atzītajam pasaules līmeņa režisoram pateikt savu PALDIES! arī par viņa ieguldījumu humānitārajās vērtībās laikā, kad cilvēka cieņa un dzīvība pasaulē ir tik pazemota. Turklāt tas ir arī vēstījums māksliniekam, ka Latvijas vidienē, provincē, viņš ar savu vēstījumu ir ticis patiesi sadzirdēts un saprasts.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Bauskas novadā kā ik gadus, sagaidot Latvijas Republikas Proklamēšanas gadadienu 18. novembrī, politiski represētās personas no pašvaldības budžeta saņēma svētku pabalstu. Katram tika piešķirti 45 eiro. Bauskas novadā ir 254 politiski represētie un 118 no tiem dzīvo Bauskas pilsētā.

Latvijas lielākais degvielas tirgotājs AS „VIRŠI-A” jau piekto gadu pēc savas iniciatīvas „Nes Latvijas svētkus tālāk!” visās pilna servisa degvielas uzpildes stacijās dāvināja Latvijas karoga krāsu sarkanbaltsarkanās lentītes. Ievērojot iedzīvotāju pieprasījumu iepriekšējos gados, šogad „VIRŠI-A” sagatavoja 10 000 m lentīšu, lai ikviens klients varētu to piespraust pie apģērba vai piestiprināt automašīnā, tādējādi nosvinot 18. novembra svētkus un godinot Lāčplēša dienu. Šogad „VIRŠI-A” staciju tīkls ir pieaudzis vēl par sešām jaunām. Šobrīd Latvijā ir 53 „VIRŠI-A” degvielas uzpildes stacijas.

Daugavpilī līdztekus Latvijas dzimšanas dienai 18. novembrī tika svinēta pilsētas Ledus halles 15 gadu jubileja. Kopš 1999. gada Daugavpils Ledus hallē notikušas hokeja un daiļslidošanas sacensības, populāru mākslinieku koncerti, Eiropas meistarsacīkstes brīvajā ciņā un citas sacensības. Svētku dienā notika Latvijas hokeja pirmās līgas spēle starp Daugavpils un Valmieras komandu. Savukārt halles priekšstelpā vairākas dienas varēja apskatīt foto izstādi „Latvijas hokeja vēsture”.

Latvijas Valsts robežsardzei šogad novembrī aprit dibināšanas 95. gadadiena. Daugavpilī notika Iekšlietu ministrijas iestāžu un Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vienību parāde un robežsardzes izkārtots sarīkojums „Robežsargs - drošība vakar, šodien, rīt!”. Robežsardze ir Iekšlietu ministrijas pārraudzībā, tāpēc parādi pieņēma iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis. Bija ieradušies arī sadarbības partneri no Lietuvas un Igaunijas, Valsts policijas, Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un Nacionālo bruņoto spēku Zemessardzes 34. artilērijas bataljona. Robežsardze izveidota 1919. gada 7. novembrī pēc Latvijas armijas virspavēlnieka Jāņa Baloža pavēles, lai apsargātu Latvijas Republikas robežu.

Valkā svētku dienās atklāts Latvijas starpkaŗu brīvvalsts prezidenta Kārļa Ulmaņa krūšutēls. Tas tapis par iedzīvotāju ziedojumiem. Kopējās izmaksas bija 17 600 eiro. Tēlniece ir Arta Dumpe, arhitekti Laimonis Šmits un Aivars Zavadskis. 2,5 tonnas smagais krūšutēls izkalts no Latvijas un Somijas granīta. Darbi ar pārtraukumiem ilga četrus gadus.

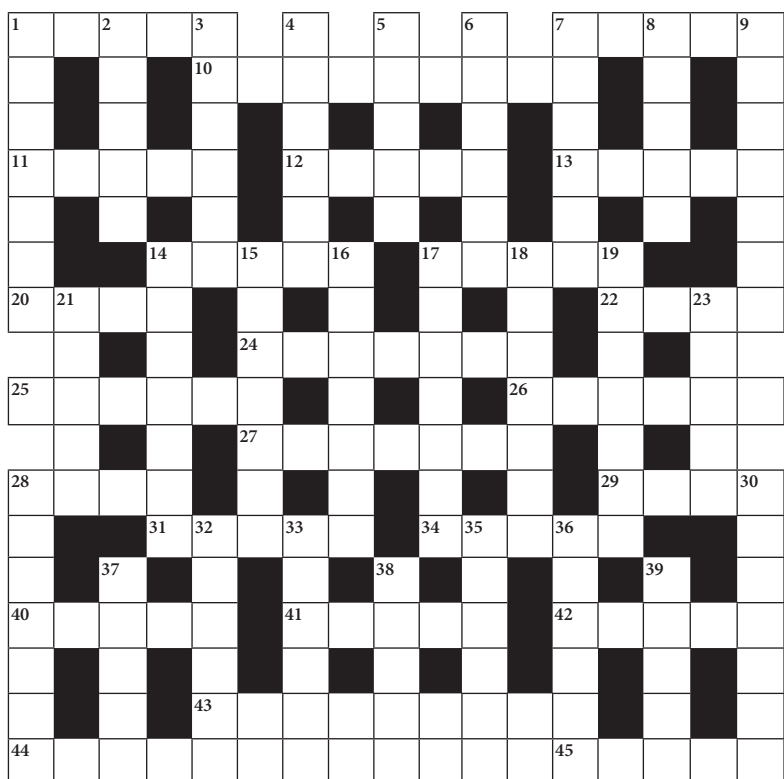
Latvijas lielākā saldumu ražotāja „Laima” produkcija bija pieprasīta arī svētku dienās. Daudzi izmantoja „Laimas” atklāto Šokolādes mūzeja radošās darbnīcas piedāvājumu - paši veidoja sev saldumus svētku galdam. Šogad desmit mēnešos mūzeju jau apmeklēja vairāk nekā 30 000 cilvēku, interesenti arī no 47 pasaules valstīm, visvairāk no Krievijas, Vācijas, Igaunijas, ASV un Francijas.

Ventspils novadā par trešā, ceturtā vai nākamā bērna piedzimšanu vecāki no biedrības „J3” saņems pabalstu 1000 eiro vērtībā. „J3” (Jūrkalne, 3 bērni) dibināta 2012. gadā pēc Jūrkalnes draugu grupas iniciatīvas. Biedrība ir pirmā Latvijā dibinātā privātā organizācija, kas apņēmusies finansiāli atbalstīt ģimenes vismaz ar trim bērniem.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

Sastādījis JĀNIS REVELIŅŠ (ASV)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

vadītājs Baltijā. 14. Latvijas armijas ģenerālis. 15. Liels vikšķis; liels daudzums. 16. Valsts Balkānos. 17. Ekonomiska. 18. Nokrāsas. 19. Dārga garšviela. 21. Maksājums par importa un eksporta precēm. 23. Ļauna vēlējums. 28. Latvijas armijas ģenerālis, skautu priekšnieks (1876-1941). 30. Spējīgs rīkoties (ar pilnvaru). 32. Augot attīstīties, izveidoties. 33. Paredzētā laikā, nenokavējot. 35. Pilsēta Zviedrijā. 36. Vērtīgākā atlasījums. 37. Bībeles tulkotājs. 38. Īgns, neapmierināts (pārn., sar.). 39. Pilsēta Vācijas rietumos.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 43) atrisinājums

Līniski. 7. Klapatas. 8. Kretinga. 10. Smārde. 11. Orāna. 13. Kreves. 14. Sedi. 15. Akts. 16. Kratīt. 18. Astats. 20. Steks. 23. Defo. 25. Aide. 27. Tauris. 28. Saistīt. 29. Aftas. 30. Steps. 33. Krūklis. 34. Elsas. 36. Sena. 37. Sāts. 38. Ostas. 40. Stress. 43. Sakura. 45. Tots. 47. Krāt. 48. Ostina. 49. Ekeri. 50. Iesals. 51. saputrot. 52. Negatavs.

Stateniski. 1. Taurēt. 2. Pamest. 3. Astri. 4. Ikona. 5. Stiksa. 6. Sniegt. 7. Kamerūna. 9. Aseptika. 11. Odas. 12. Akrs. 17. Īves. 19. Seda. 21. Taifūns. 22. Katalpa. 23. Draps. 24. Osaka. 25. Atoss. 26. Efels. 31. Taktisks. 32. Sets. 34. Etna. 35. Amorālas. 38. Okte. 39. Sari. 41. Etiopi. 42. Startis. 43. Stigas. 44. Kuslas. 46. Skots. 47. Krons.

Līniski. 1. Flotova opera. 7. Reklāmas veids (paziņojums par kādu notikumu). 10. Vāgnera opera. 11. Vācu dzejnieks (1797-1856). 12. Bībeles paradīze. 13. Noma. 14. Nemiers un satraukums; bailes (par kaut ko). 17. Tēls Brāļu Kaudziņu romānā „Mērnieku laiki”. 20. Tēls Flobera romānā „Bovari kundze”. 22. Neredzīgā. 24. Atzinums, kuŗā izteikta noteikta likumsakarība. 25. Gaisa kuŗa vadītājs. 26. Darbība; process. 27. Nelabvēlīgs. 28. Vecums (parasti cilvēkam).

29. Stiept. 31. Negaršīga vira. 34. Dzirdes organi. 40. Strauja deja. 41. Kārts zirga iejūgšanai ratos. 42. Nevajadzīgs. 43. Negludums. 44. Piekauj; pieveic. (darb. v. 3. pers.) 45. Dabiska ūdenstilpe.

Stateniski. 1. „Oktoberfest” pilsēta Bavārijā. 2. Jūras dzīvnieks. 3. Tropu augs, kuŗa lapu sulu lieto ārstniecībā. 4. Skaistule – Trojas kaŗa cēlonis. 5. Kurināmais. 6. Margrietiņa. 7. Speciāli atlasīts komplekts; izlase. 8. Bijusi Persija. 9. Ikšķīles bīskaps (?-1229), vācu feodālu agresijas

Atzinības raksts par nozīmīgu ieguldījumu latviskās izglītības veicināšanā diasporā

Priecājamies paziņot, ka šogad ar Izglītības un zinātnes ministrijas Atzinības rakstiem par nozīmīgu ieguldījumu latviskās izglītības veicināšanā diasporā ir apbalvoti 26 izglītības darbinieki: Inga Jakse, Lilita Marianna Lauriņa (Austrālija), Skaidrite Brence, Gundega Dāvidsone (Kanada), Andra Zommere, Nora Lunda, Līga Ejupe, Jānis Rogainis, Valda Grinberga (ASV), Reģina

Jakobidze (Gruzija), Lienīte Liepiņa, Sarmīte Vorobjova, Jānis Dzīrītis, Juris Lubraks (Irija), Inese Asermane, Diāna Djumajeva (Lielbritānija), Aija van Hofa (*Aija van Hooff*) (Nīderlande), Zane Priede (Vācija), Ieva Reine, Ilze Jundze-Lundegrāne, Austra Krēslīņa, Aira Miķelsone, Juris Rozītis, Inese Vallenberga, Lilita Zaļkalne un Ilze Zvejniece (Zviedrija).

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.

SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālr. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Sludinājumu un reklāmas pieņemšanas punkts internetā www.307.lv

levietot reklāmu

BRĪVĀ LATVIJA

307^{LV}

SLUDINĀJUMI

PĒRK

Pērku māju, dzīvokli vai zemi. E-pasts: 20151111@inbox.lv, tālr.: 20151111

Patriotisks latvietis PĒRK latviešu gleznas un latviešu porcelānu.

Zvaniet uz +1 312-730-7459 vai rakstiet uz rob@johnsonblumberg.com

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

Laiks pasūtīt Brīvo Latviju!

Jūsu abonements ir svarīgs, lai mūsu laikraksts arī turpmāk pastāvētu un paustu objektīvu un vispusīgu informāciju! Pasūtīniet BL saviem radiem un draugiem Latvijā, savai dzimtajai skolai, bibliotēkai!

Uzdāviniet abonementu sirmajiem leģionāriem, kuŗiem tik ļoti vajadzīgs sarunbiedrs!

1 gada abonementa cena, pasūtīniet avīzi Latvijā, – 49 eiro. Samaksa jāveic, naudu ieskaitot SIA VESTA-LK, Reģ. Nr. 40003905506, SEB banka, konta nr. LV80UNLA0050016243516 ar norādi „BL abonements”.

Pasūtīnāt BL varat arī Rīgas redakcijā Ģertrūdes iela 27, Rīgā LV-1011, tālr. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Par pasūtīnāšanas cenām un kārtību mītnes zemēs sk. avīzes pasītē

BL MAN PAŠAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ___ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savām mītnes zemes pārstāvim!

BL MANAM DRAUGAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ___ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savām mītnes zemes pārstāvim!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena - 1,15 eiro

par cm² ierāmējumā

Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.

Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.

Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.

PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:

• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.

SĒRU SLUDINĀJUMS:

• 50 eiro

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Līgita Kovtuna

Brīvā Latvija redakcija – Ģertrūdes iela 27,

Rīga, LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk: 9-13)

Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,

Tālrunis: +371 67326784.

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni",

Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedriju.

Pārstāvniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr. 07788790952, e-pasts: tereze.bogdanova@inbox.lv

Abonementa maksa, sākot ar

2014. gada 1. janvāri:

Lielbritānija: 6 mēnešiem GBP 67 jeb 80 eiro; 12 mēnešiem GBP 128 jeb 149 eiro. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrija: 6 mēneši SEK 700 jeb 80 eiro; 12 mēneši SEK 1300 jeb 149 eiro. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 149 eiro; 6 mēn. – 80 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN: DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 80 eiro; 12 mēnešiem 149 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (28 eiro), 12 mēnešiem Ls 34 (49 eiro).

Digitālā avīze - 49 eiro 12 mēnešiem

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3 par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrija – SEK 500.

Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association,

Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011, Latvia.

Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS SPORTS SPORTS

**Jāni Lūsi uzņems
IAAF Slavas zālē**

Leģendārais latviešu šķēpmetētājs Jānis Lūsis tiks uzņemts Starptautiskās Vieglatlētikas savienības (IAAF) Slavas zālē. Tas notiks 21. novembrī Monako sezonas nobeiguma sarīkojumā. Lūsis būs viens no 12 bijušajiem vieglatlētiem, kuŗi izpelnījušies tādu godu.

Jānis Lūsis ir vienīgais Latvijas sportists, kuŗam izdevies izcīnīt visu trīs kalumu olimpiskās medaļas - olimpisko zeltu 1968. gadā Mehiko, sudrabu - 1972. gadā Minchenē un bronzu - 1964. gadā Tokijā. Lūsis ir arī četrcārtējs Eiropas čempions un divkārtējs pasaules rekordists. Par lieliskajiem sasniegumiem Lūsim pasniegts Triju Zvaigžņu ordenis.

**Latvijas bobslejisti
jaunajā sezonā**

Latvijas bobslejisti uzsākuši gatavošanos jaunajai sezonai. Notikušas pirmās starptautiskās sacensības. Otrās sastāvs startē Eiropas kausa izcīņas sacensībās Austrijas trasē Iglasā, Pasaules kausa izcīņas pirmais posms notiks 12. un 13. decembrī Leikpseudā (ASV).

Notikušas pārmaiņas komandas sastāvā. Par aiziešanu no bobsleja paziņojis Oskars Kībermaņa četrinieka ekipāžas stūmētājs Raivis Broks, jo esot saņemts vilinošs darba piedāvājums Drošības policijā. Ronalds Arājs guvis savainojumu un nevarēs iekļauties vienībā.

Ir vairāki jaunpienācēji. Jauno olimpisko ciklu Latvijas vienība sāks ar četrām pilnām četrinieku ekipāžām. Pēc neatkarības atjaunošanas tik kupla bobslejistu saime vēl nav bijusi. Svarīgākais rudens cikls bija izraudzīties vēl vienu pilotu. Izvēle krita uz Latvijas Sporta pēdagoģijas akadēmijas studentu - liepājnieku Matīsu Mikni. Uzvarā un fizisko dotumu dēļ viņš jau ir ieguvis iesauku Niknais, jo krampis cenošim patiešām esot.

Divas ceturtās vietas

Austrijā, Iglas trasē, risinājās Eiropas kausa izcīņas posma sacensības bobslejā. Startēja trīs Latvijas ekipāžas. Labāko rezultātu sasniegta Oskars Kībermanis ar stūmēju Vari Leibomu. Divās sacensībās viņi izcīnīja ceturto vietu. Mūsu ekipāža braucienos sasniegta attiecīgi trešo un ceturto labāko laiku, bet summā otro dienu pēc kārtas uzvaru izcīnījušajam vācietim Frančesko Frīdriham zaudēja 0,80 sekundes.

Uģis Žaļims un Intars Dambis izcīnīja devīto vietu (labākā - ceturtā vieta otrajā braucienā). Debitants Matīss Miknis un Jānis Jansons sasniegta 24. rezultātu.

FUTBOLS

Eiropas futbola meistarsacīkšu kvalifikācijas turnīrā Latvijas valsts vienība Amsterdamā spēlēja ar vienu no spēcīgākajām pasaules ranga komandām - Nīderlandi. Pretinieki bija klasi pārrāki par mūsu futbolistiem un uzvarēja pārliecinoši - 6:0 (3:0). Citi rezultāti mūsu grupā: Čehija - Islande 2:1 (1:1), Turcija - Kazachstāna 3:1 (2:0)

Stāvoklis mūsu grupā. Komanda, uzvaras, neizšķirti, zaudējumi, vārti, punkti.

1. Čehija	4	4	0	0	10:5	12
2. Islande	4	3	0	1	9:2	9
3. Nīderlande	4	2	0	2	10:5	6
4. Turcija	4	1	1	2	5:7	4
5. Latvija	4	0	2	2	1:10	2
6. Kazachstāna	4	0	1	3	4:10	1

**Sviedros un sēpēs noskriet
246 kilometri**

Mēs savā laikrakstā ziņojām par supermaratona - spartatlona sacensībām, kuŗās piedalījās arī Latvijas pārstāvji - seši skrējēji, līdz finišam tika četri. Labāko rezultātu sasniegta Rīgas veikala darbinieks **Valdis Ņilovs**. Vienu no pasaulē smagākajiem ultramaratoniem, kur distancē iet pa neapstrādātu zemi, šķērso vīna dārzus, olīvu birzis, stāvas nogāzes un sportisti paceļas pat 1200 m augstumā virs jūras līmeņa, Valdis veica 26 stundās, 57 minūtēs un 32 sekundēs, izcīnot augsto 10. vietu. (Uzvarētāja rezultāts - 22.29:29) Finišēja Spartā pie Leonīda statujas un pieskārs tā kājai. Tā ir tradīcija kopš 1983. gada - ultramaratona pirmsā-

kumiem. Šo pašu ceļu jau 490 gadu pirms mūsu ēras mērojis Feidipids, lai dotos pēc palīdzības pirms kaŗa ar persiešiem. Sākotnēji gan distance vedusi arī pretējā virzienā, uz dienvidiem - no Maratonas uz Atēnām.

Par savām izjūtām grūtajā skrējienā Valdis dalījās iespaidos žurnālā **Ir**. Ar redakcijas laipnu atļauju par tām pastāstām arī mūsu lasītājiem. Pirms starta Valdis nervozējis. Vēl iepriekšējā vakarā sēpējusi potīte. Apavi nav lāgā derējuši. Valdis atceras: „Nopirku tos pēc vienām sacensībām, kad kāja bija piepampusi. Arī ar pēdīnām tie bija par lielu. Nodomāju: cauri, nekā nesanāks! Labi, ka igauņu skrējējs deva vērtīgu padomu. Distancē neuzberzu nevienu tulznu. Jāskrien bija pa asfaltu, bet vietām arī pa bruģi, zemi un akmeņainu segumu kalnos. Augstākais - 1060 metru virs jūras līmeņa. Skati pavērās pasākaini: zilais jūras līcis, vīnogu plantācijas un iespaidīgas kalnu grēdas.”

Spartatlons ir viens no smagākajiem ultramaratoniem pasaulē. Valdim lūzuma punkts bijis 80. kilometrā, kad kājas sākuši raut krampji un nelīdzējās līdzpaņemtais magnija preparāts. Arī masāža ne. Tad Valdis pārgājis ātrā soļu gaitā. Līdzko distancē sācies kāpums, krampji pazuduši. Mokošs bijis arī karstums, jo dienā gaiss iesīlis līdz 30 grādiem. Naktī pieņēmis aukstums. Valdim palīdzējusi speciāla elastīga un *pufīga* stērbele, ko viņš uzlicis uz ausīm. „Biju tā nomaskējies, ka kontrolpunktā prasīja, vai esmu sieviete vai vīrietis. Naktī

skriet patika: ceļš iezīmēts ar gaismām, miegs nenāca. Mundrumu uzturēja kola un žāvēto augļu batoniņi. Bija skrējēji, kuŗi ceļmalā pasnauda,” stāstīja Valdis.

Finīšā noskaidrojās, ka Valdim „spīdējusi” pat bronza medaļa. Trešās vietas ieguvējs bijis tikai par vienu stundu un 18 minūtēm ātrāks. Uzvarēt gan nebūtu bijis reāli, jo itālietis distancē noskrēja 22 stundās. „Nekas, nākamgad es noteikti braukšu atkal,” Valdis saka. „Jākrāj nauda, jo uzturēšanās un dalība Grieķijā izmaksāja 450 eiro. Lai tiktu uz šo ultramaratonu, aizņēmos.”

Spartatlonā finīšē Valdis Ņilovs

Pēc pievārtētā spartatlona Valdis Ņilovs nedomā ilgi atpūsties. Baltijas augstākā kalna Munameģa pakājē 88 ultramaratonisti piedalījās *Haanja 100 Ultra* sacensībās, lai 15 apļos noskaidrotu ātrākos 100 km distancē. Finīšu sasniegta 62 skrējēji. Uzvaras izcīnīja igauņu ultramaratonisti Raits Rataseps - 8.16:20 un Maris Boikovs - 10.34:45). Valdis Ņilovs izcīnīja piekto vietu - 8.48:40.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

„Straumēnu” kafejnicā **Rīga** ceturtdien, 27. novembrī, plkst. 15 sabiedriskais darbinieks Žano Musiņš lasīs referātu par pedagogu, rakstnieku un redaktoru

*Viens zelta stars no zvaigžņu sieta
Mums katram tieši sirdī krīt,
Jo tieši sirdī ir tā vieta,
Kur ziemas svētku brīnumus mīt.*

**ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ
Sestdien, 6. decembrī,
11.00 - 18.00**

DVF Londonas nodaļas vadītāja kopa aicina uz Ziemsvētku tirdziņu, ko atklās pianists Eduards Grieznieks. Uzstāsies Londonas latviešu koris, kā arī Londonas latviešu skolas bērnu tautasdeju kopa. Tirdziņā varēs iegādāties Ziemsvētku dekorējumus, Adventa vainagus, rotas, rokdarbus, rotaļlietas, kurpju klipšus, kā arī piparkūkas, spēka pīrādziņus, pašceptu maizi, saldumus un pārtikas preces no Latvijas. Notiks arī tradicionālā loterija, un būs kafijas galds.

Mīļi lūgti mūsu namā!

Jāni Grīnu. *Visi laipni aicināti. Kafija.*

„Straumēnos” - **Ziemsvētku tirdziņš** svētdien, 7. decembrī plkst.10.00 - 13.00. Lūdzu laikus pieteikt savus stendus Jurim Krievam, tālr. 01788 524133 vai 534132. Pārdošanā piparkūku mikla, *Brīvās Latvijas* 2015.g. kalendāri u.c. Kafijas galds.

**DIEVKALPOJUMI
MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce:**

Voringtonā svētdien, 23. novembrī, plkst. 20, WA1 IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, Vakara dievkalpojums ar dievgaldū

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce:

Bradfordā svētdien, 23. novembrī, plkst.10.30 Vācu baznīcā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldū.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ

Londonā sestdien, 22. novembrī, plkst. 19.30 svētkidris Valsts svētku sarīkojumā *St.*

Columba's Church, Pont Street London SW1X 0BD (Ieeja no Lennox Gardens).

Rofantā svētdien, 23. novembrī, plkst. 11.30 mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldū Rofantā, RH10 4NG.

Londonā svētdien, 14. decembrī, plkst. 14 Adventa dievkalpojums ar dievgaldū Zviedru baznīcā, W1H 4AG.

VĀCIJA**DIEVKALPOJUMI**

Oldenburgā svētdien, 23. novembrī, plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldū, Ohmstedes baznīcas draudzes namā *Butjadinger Str. 59*. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenberg. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Frankfurtē svētdien, 23. novembrī, plkst. 14 senā Emmaus baznīcā, Alt Eschersheim 22, 60433 Frankfurt, paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēcpusdienā ar tējas galdū draudzes namā. Iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Eschersheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pietātnē Weisser Stein.

Hanoverā svētdien, 30. novembrī, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldū, Markus baznīcas draudzes namā *Hohenzollernstr. 54*. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc

dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galdā.

Ludvigshāfenā svētdien, 30. novembrī, plkst. 15 dievkalpojums ar draudzes vakaru. Jūs noteikti drīz vien saņemsit ziņu tieši no draudzes priekšnieces Rasmus Gundegas Ieviņas.

Ludvigshāfenā svētdien, 30. novembrī, plkst. 15 Sv. Ludviķa baznīcā, *St. Ludwig, Bismarck* un *Wredestrasse* krustojumā, paredzēts dievkalpojums ar dievgaldū. Kalpos draudzes mācītājs, archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis. Pēc dievkalpojuma azaidis ar groziņiem draudzes telpās.

ZVIEDRIJA

Gēteborgā sestdien, 22. novembrī, plkst. 17, *Allegården* telpās (*Södra Allegatan 4*) Latvijas Valsts svētku svinības. *Vakara Programma*: viesus sagaidīs Gēteborgas koklētāju ansamblis, svētku runu teiks Juris Rozītis, Zviedrijas latviešu apvienības priekšsēdis. Ar mūziku un dziesmām uzstāsies aktieri no Liepājas - Normunds Kalniņš un Viktors Eilers. Vakara gaitā bērnu grupiņa dziedās Valdas Drulles vadībā. Būs klāts svētku galds. Varēs iegādāties dzērienus. Būs dejas. Ieejas maksa 180 kr. Iepriekš pasūtīnot biļeti, tā maksā

150 kr. Nauda jāiemaksā plusgiro 15 31 84 - 7. līdz 19. novembrim. Neaizmirstiet iemaksānot norādīt vārdu. Bērniem ieeja bez maksas. Visus laipni ielūdz LAG valde.

Stokholmā otrdien, 9. decembrī, plkst. 13 latviešu Pensionāru apvienība ielūdz uz Adventa / Ziemsvētku svinībām Latvijas vēstniecībā, *Odengatan 5*.

Programma: Ziemsvētku dziesmas, pasakas un dzeja. Lūcijas gājiens, loterija, Ziemsvētku vecītis. Svētku kafijas galds. Visi mīļi gaidīti! LPA valde. Laipni lūdzam pieteikties pie Diānas, tālr.: 073 945 39 66 vai Dzintras, tālr.: 070 441 31 51.

Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības tikšanās **20. decembrī** plkst. 13 *Folkpartiet* telpās NEDRE KVARNBERGS-GATAN 7 (atrodas „Vāstra Nordstan”). Jauni biedri laipni gaidīti.

DIEVKALPOJUMI

Stokholmā sestdien, 29. novembrī, plkst. 14 Somu baznīcā, Slottsbacken 2, Stokholmas latviešu draudzes Adventa mūzikas dievkalpojums. Iedziedāsim Adventu! Piedalās Stokholmas latviešu koris un Latviešu skolas audzēkņi. Visi mīļi gaidīti un aicināti.